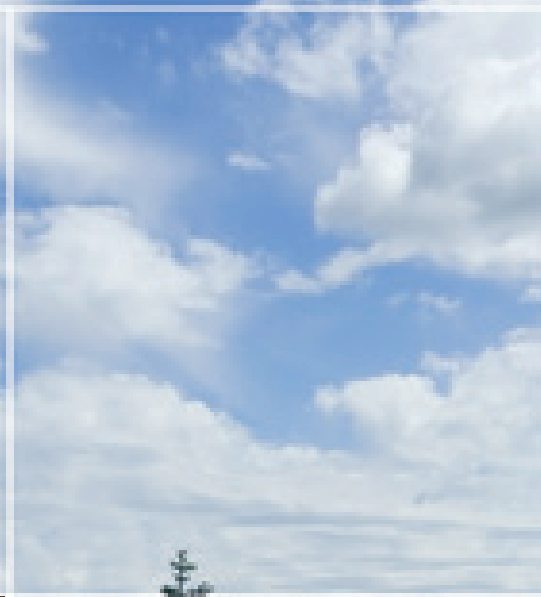
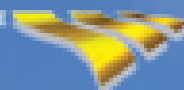
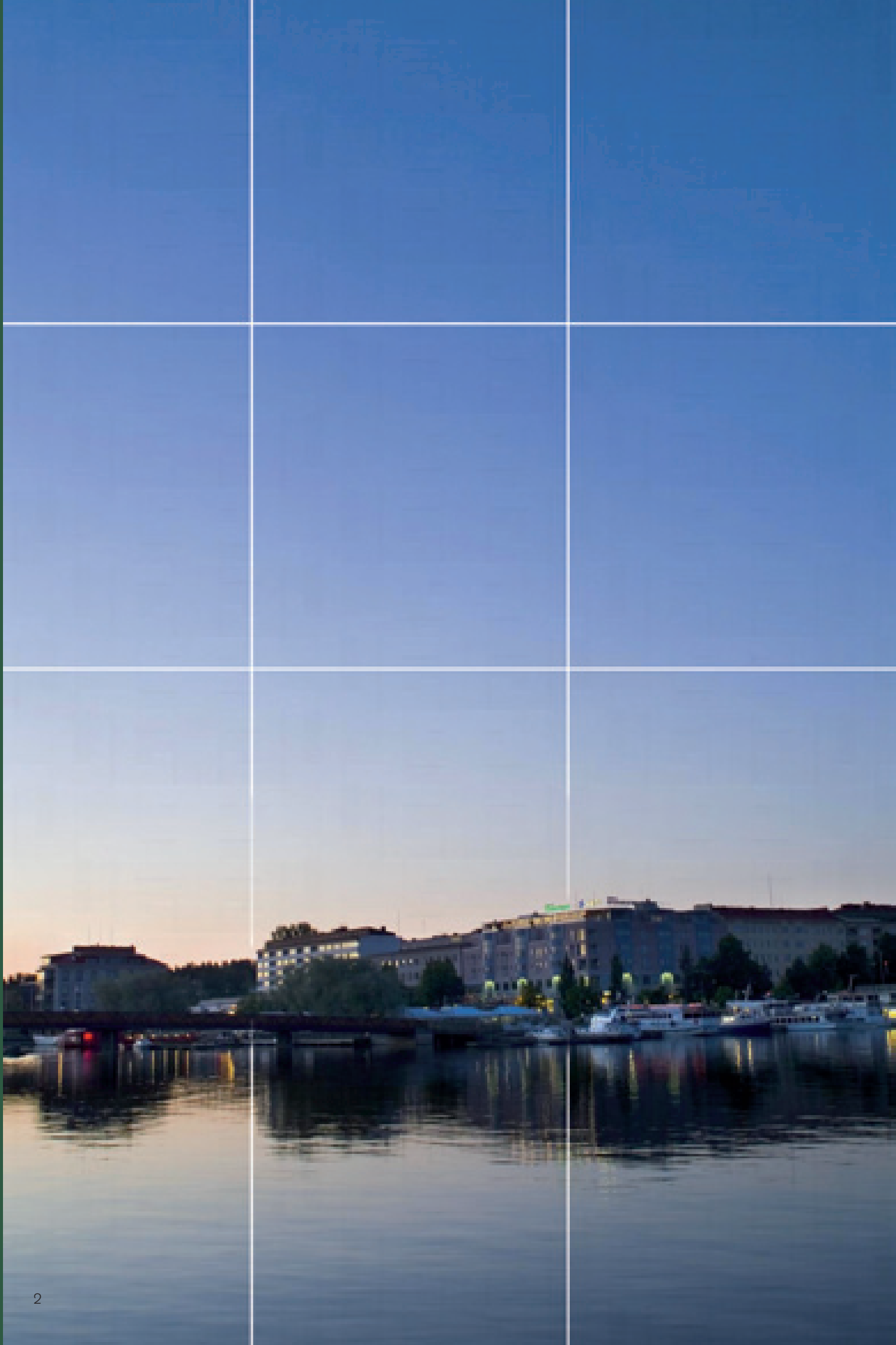

Kuntarahhoitus
MUNICIPALITY FINANCE

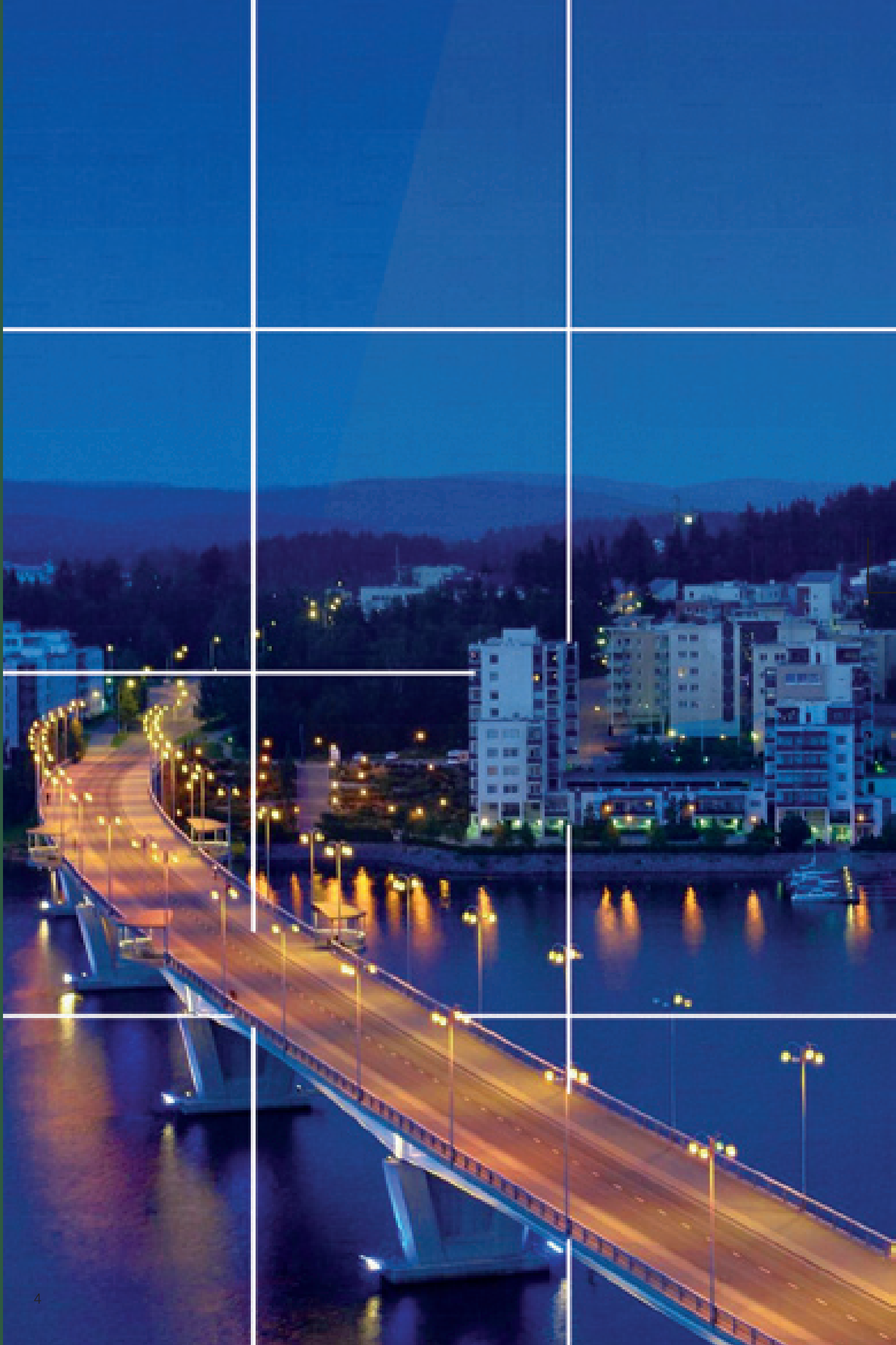

Vuosikertomus 2008

Sisällys

Kuntasektorin oma luottolaitos.....	5
Vuosi 2008 lyhyesti.....	5
Toimitusjohtajan katsaus.....	6
Hallituksen puheenjohtajan katsaus.....	8
Kuntien takauskeskus.....	10
Ennätysmääristä varainhankintaa.....	12
Rahoitustuotteita asiakkaan tarpeisiin.....	13
Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy.....	14
Toimintakertomus.....	16
Konsernirakenteen kuvaus.....	16
Tilikauden yhteenveto.....	16
Liiketoiminnan kehitys.....	16
Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat.....	18
Luottoluokitukset.....	19
Riskien hallinta ja sisäinen valvonta.....	19
Omat varat ja vakavaraisuus.....	24
Tunnusluvut.....	25
Kuntarahoitus-konsernin henkilöstö ja hallinto.....	26
Tase (Kuntarahoitus-konserni).....	27
Tuloslaskelma (Kuntarahoitus-konserni).....	28
Rahavirtalaskelma (Kuntarahoitus-konserni).....	29
Laskelma oman pääoman muutoksista.....	30
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	31
Tase (Kuntarahoitus Oyj emoyhtiö).....	48
Tuloslaskelma (Kuntarahoitus Oyj emoyhtiö).....	50
Rahavirtalaskelma (Kuntarahoitus Oyj emoyhtiö).....	52
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot.....	53
Hallituksen esitys tilikauden voittoa koskeviksi toimenpiteiksi.....	65
Tilintarkastuskertomus.....	68

KUNTASEKTORIN OMA RAHOITUSLAITOS

- ▶ Kuntarahoitus on kuntasektorin omistama luottolaitos, jonka tavoitteena on olla omistajiensa halutuin ja aktiivisin rahoituspalveluiden yhteistyökumppani.
- ▶ Yhtiö haluaa varmistaa asiakkailleen edulliset rahoituspalvelut, toimia tehokkaasti ja kasvaa kannattavasti sekä täyttää luottolaitoksille asetetut pääomavaatimukset ensisijaisesti omasta toiminnasta saadulla tulorahoituksella.
- ▶ Yhtiö panostaa aktiivisesti asiakaskuntansa palveluun kehittämällä jatkuvasti heidän tarvitsemaansa tuotteita ja palvelumuotoja, jotka ovat tarkoituksenmukaisia, innovatiivisia ja kilpailukykyisiä.
- ▶ Kuntarahoituksen vakavaraisuus ja kilpailukykyinen hinnoittelu perustuvat parhaaseen mahdolliseen luotokelpoisuuteen. Yhtiöllä on korkeimmat mahdolliset pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukset eli Moody'sin ja Standard & Poor'sin AAA.

VUOSI 2008 LYHYESTI

- ▶ Tilikauden aikana Kuntarahoitus-konsernin tase kasvoi noin 40 % ja nousi 12 512 miljoonaan euroon (31.12.2007: 8 913 miljoonaa euroa).
- ▶ Konsernin vakavaraisuus oli vuoden lopussa 13,6 % (31.12.2007: 23,8 %).
- ▶ Emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj:n antolainakanta kasvoi 29 % ja oli vuoden lopussa 7 567 miljoonaa euroa (31.12.2007: 5 849 miljoonaa euroa). Summa sisältää Nordea Pankki Oyj:ltä ostetun 567 miljoonan euron suuruisen lainasalkun.
- ▶ Uusia lainoja nostettiin 1 682 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 1 314 miljoonaa euroa).
- ▶ Yhtiö sai tarjouspyyntöjä kaikkiaan 2 736 miljoonan euron edestä, joista se voitti 1 708 miljoonaa euroa eli 76 %.
- ▶ Emoyhtiö teki pitkäaikaista varainhankintaa yhteensä 4 527 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 2 145 miljoonaa euroa).
- ▶ Kansainvälisillä varainhankintamarkkinoilla tehtiin yhteensä 324 järjestelyä.
- ▶ Kotimaassa laskettiin liikkeeseen 11 Kuntaobligatiota.
- ▶ Konsernin liikevoitto ennen veroja on 2,7 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 8,8 miljoonaa euroa).
- ▶ Emoyhtiön liikevoitto ennen veroja on 2,8 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 10,4 miljoonaa euroa).
- ▶ Tytäryhtiö Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n ensimmäisen tilikauden liikevaihto oli 1,4 miljoonaa euroa ja liikevoitto 0,3 miljoonaa euroa.
- ▶ Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 28 532,21 euroa, joista tilikauden voitto 1 950,01 euroa. Hallitus esittää, että voitto jätetään vapaaseen omaan pääomaan eikä osinkoa jaeta.
- ▶ Kuntarahoitus-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.
- ▶ Emoyhtiön tilinpäätös on tehty Suomessa voimassa olevien määräysten (FAS) mukaisesti.

”

Pääomarakennettaan vahvistamalla yhtiöllä on hyvät mahdollisuudet turvata kuntien lainarahan saatavuus myös vallitsevassa haasteellisessa taloustilanteessa. ”

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tilivuosi 2008 tulee jäämään Kuntarahoitus-konsernin historiaan kaikin puolin poikkeuksellisenä. Yhtiön vuosi meni perusliiketoiminnan kannalta hyvin, yhtiön tase kasvoi 40 %. Kova kasvu heikensi kuitenkin yhtiön vakavaraisuutta.

Nykyisessä erittäin vaikeassa markkinatilanteessa voidaan pitää hyvänä saavutuksena sitä, että pystyimme tekemään positiivisen tuloksen. Tulosta rasittavat sijoitusomaisuudesta realisoituneet myyntitappiot ja realisoitumattomat arvonalennuskirjaukset.

Ennätysmäistä varainhankintaa

Tilikautena Kuntarahoitus Oyj teki varainhankintaa ennätysmäisesti 4,6 miljardin euron edestä. Uusia antolainoja nostettiin samalla kaudella 1,7 miljardia euroa. Vuoden aikana saatujen tarjouspyyntöjen kokonaismäärä oli 2,7 miljardia euroa. Myönnettyjen antolainojen keskimääräinen summa kasvoi tilivuoden aikana.

Suunnitteilla pääoman korotus

Lainananto kunnille tulee nykyisessä taloustilanteessa kasvamaan edelleen, mikä vaatii yhtiön oman pääoman vahvistamista. Valtiovalta on lupautunut tulemaan mukaan näihin talkoisiin 20 miljoonalla eurolla osana valtiontalouden elvytyspakettia. Valtion osallistuminen edellyttää kuitenkin, että muut merkisijät osallistuvat osakeantiin vähintään 30 %:n osuudella. Se edellyttää kuntasektorilta vähintään 9 miljoonan euron panostusta.

Kuntarahoituksen edellisessä osakeannissa vuonna 2006 yhtiö lupasi jakaa vuosittain osinkoa. Tällä kertaa yhtiön hallitus on kuitenkin päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkoa ei poikkeuksellisesti jaeta, koska kaikki käytettävissä olevat varat halutaan suunnata omien pääomien vahvistamiseen. Toivomme, että omistajamme jakavat tämän näkemyksen.

Rahoitushuolto turvattava

Yhtiön pääoman korotus on välttämätöntä, jotta pystymme täysimääräisesti vastaamaan kuntien lainatarpeisiin jatkossakin. Kuntien oma etu edellyttää, että rahoitusta on saatavilla pitkäaikaisiin investointeihin.

Taloustilanteen heikkeneminen vaikeuttaa rahan yleistä saatavuutta rahoitusmarkkinoilta, mikä koskee kaikkia

rahoituslaitoksia Kuntarahoitus mukaan luettuna. Tilanne heikentää niiden vakavaraisuutta ja lisää oman pääoman tarvetta.

Kirstyvässä markkinatilanteessa hyvällä luottoluokituksella on entistä enemmän painoarvoa. Luottoluokituksen lasku näkyisi välittömästi korkeampina lainakorkoina. Parhaaksi arvioidut rahoituslaitokset saavat lainarahaa helpommin ja edullisemmalla hinnalla.

Sijoitus Kuntarahoitukseen on siis ennen muuta sen varmistamista, että kuntien rahoituksen saatavuus turvataan nyt ja lähivuosina.

Inspira myötätulessa

Kuntarahoituksen tytäryhtiö Inspira Oy teki ensimmäisenä täytenä tilivuotenaan positiivisen tuloksen. Kasvanut kysyntä on osoittanut, että Inspiran palvelut koetaan tarpeellisina. Kuntien talouden tiukentuessa rahoituksen neuvontapalveluille löytyy entistä enemmän tarvetta, joten niillä on hyvät kasvunäkymät jatkossakin.

Merkillinen merkkivuosi

Kuntarahoitus tulee viettämään kuluvaan 20. juhluvuotensa sangen erikoisen taloudellisen tilanteen vallitessa. Merkkivuotta tulemme juhlistamaan monin tavoin yhdessä asiakkaittemme ja omistajiemme kanssa.

Pääomarakennettaan vahvistamalla yhtiöllä on hyvät mahdollisuudet turvata kuntien lainarahan saatavuus myös vallitsevassa haasteellisessa taloustilanteessa. Siinä meitä auttavat omistajien lisäksi yhtiön hyvä luottokelpoisuus, vakavaraisuus, merkittävä markkina-asema ja ammattitaitoinen henkilöstö.

Esitän parhaat kiitokseni tilivuodesta 2008 asiakkaillemme, omistajillemme, yhteistyökumppaneillemme ja henkilöstöllemme.

Helsingissä 12.2.2009

Pekka Averio
Toimitusjohtaja

”

Kuntarahoitus on osoittanut tarpeellisuutensa erityisesti nyt, kun finanssikriisi on iskenyt pankkimaa-ilmaan. ”

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Kuntarahoitus-konsernin päättyneen tilivuoden positiivinen tulos kertoo yhtiön hyvästä kilpailukyvyistä ja entisestään parantuneesta markkina-asemasta erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Se kertoo myös pitkäjänteisestä ja ammattitaitoisesta toiminnasta sekä vankasta kokemuksesta, joiden ansiosta yhtiössä osattiin ajoissa ennakoita tulossa olevat ongelmat.

Kuntarahoitus on osoittanut tarpeellisuutensa erityisesti nyt, kun finanssikriisi on iskenyt pankkimaa-ilmaan. Tässä tilanteessa on syytä kysyä, miten kuntien lainoitus onnistuisi, jos yhtiötä ei olisi olemassa. Se asettaisi kunnat todella pulmalliseen tilanteeseen, koska niiden tarvitsemaa rahoitusta ei olisi saatavissa helposti eikä edullisesti.

Viisaita valintoja

Nyt voidaan todeta perustellusti, että Kuntarahoituksen vuonna 2006 toteutetun osakeannin ajoitus oli oikea-aikainen ja onnistunut. Yhtiön pääomarakenteen vahvistaminen paransi sen mahdollisuuksia selvitä hyvin haasteellisessa markkinatilanteessa, joka loppuvuodesta 2008 kääntyi äärimmäisen vaikeaksi.

Pitkäjänteinen toiminta palkittiin kansainvälisillä markkinoilla, ja yhtiön vahva likviditeetti turvasi tuloksellisen toiminnan. Kuntarahoitus on lähes ainoa kotimainen rahoituslaitos, joka tuo maahan tämänsuuruista, koko kansantalouden kannalta mittavaa lainoitusta.

Osakeanti vahvisti selkeästi yhtiön strategista kykyä, jota edisti myös takauskeskuslain muutos. Yhtiön operatiivista toimintaa on puolestaan vahvistanut sisäisen tarkastuksen tehostaminen.

Valtio mukaan omistajaksi

Yhtiön yhteistyöneuvottelut valtiovalan kanssa ajoittuivat tilivuoden loppupuolelle. Ne käytiin hyvässä ja positiivisessa hengessä, mistä kiitos neuvottelijoille. Nyt suunnitteilla oleva uusi, valtion tukema osakepääoman korotus turvaa tuetun asuntotuotannon jatkumisen elvytyksen hengessä.

Nykyisessä talustilanteessa on tärkeää pitää yhteiskunnan kaikki pyörät pyörimässä, sillä globaalia laskusuhdannetta ei selätetä säästämällä. Osallistamalla Kuntarahoituksen

pääoman vahvistamiseen kunnat saavat välitöntä hyötyä edullisemman rahoituksen muodossa ja välillistä hyötyä valtion tukeman asuntotuotannon kautta. Siksi on syytä toivoa, että kuntasektori osallistuu omien taloudellisten edellytystensä edistämiseen laajalla rintamalla.

Tehostettua tarkkailua

Talustilanteen synkkeneminen on ollut yhtiön hallituksen kannalta raskasta, koska jatkuva turbulenssi ja synkkenevät näkymät maailmantaloudessa ovat edellyttäneet valppautta sekä hallitukselta että toimivalta johdolta.

Tässä tilanteessa voidaan todeta, että yhtiökokouksessa kaksi vuotta sitten päätetty hallituksen tarkastusvaliokunnan perustaminen oli sekin oikein ajoitettu ennakoiva toimenpide, joka on osoittanut tarpeellisuutensa laskusuhdanteeseen mentäessä.

Kuntasektori rakennemuutosten edessä

Kuntien taloudellisten haasteiden ratkaiseminen vaatii onnistuakseen uusien luovien keinojen käyttöönottoa, jotta edellisen laman virheitä ei toistettaisi. Säästäminen ei ole oikea ratkaisu silloin, kun pitäisi rohkeasti puuttua rakenteisiin ja saada organisaatiot tiedostamaan yhteisvastuullisesti kriisin luonne ja lääkkeet. Vaikka Parahanke on oikeansuuntainen aloitus, 2000-luvun todellisia rakenteellisia uudistuksia ei ole vielä nähty.

Kiitän Kuntarahoituksen hallituksen puolesta yhtiön omistajia, asiakkaita, yhteistyökumppaneita ja henkilöstöä, jotka ovat luottaneet yhtiöön ja antaneet sille tukensa. Toivon tämän tuen jatkuvan ja laajenevan meidän kaikkien yhteiseksi hyväksi.

Helsingissä, 12.2.2009

Asko Koskinen

Hallituksen puheenjohtaja

KUNTIEN TAKAUSKESKUS

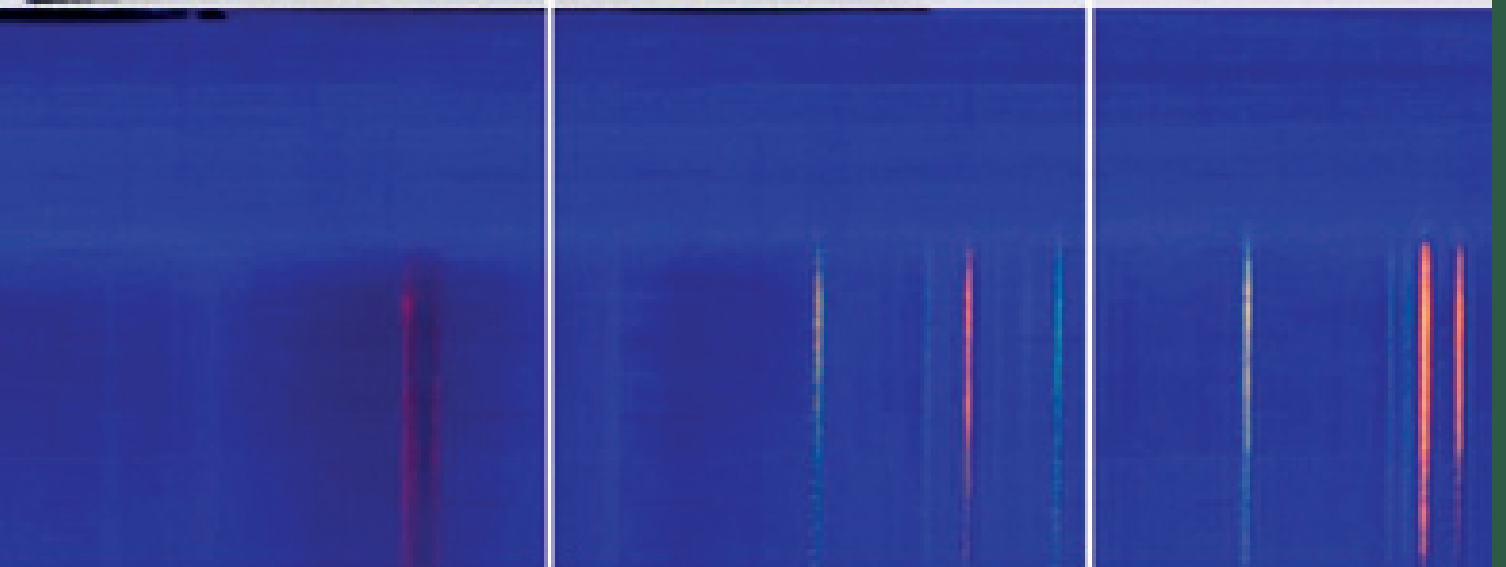
Kuntien takauskeskuksesta säädetyn lain mukaan takauskeskuksen tarkoituksena on turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä. Takauskeskus voi myöntää takauksia kuntien omistamille tai hallinnoimille luottolaitoksille, kuten Kuntarahoitukselle, jonka suorittama varainhankinta kohdistetaan kuntasektorille myönnettävään antolainaukseen.

Vuonna 2007 tuli voimaan uusi laki Kuntien takauskeskuksesta, joka täsmentää niiden saatavien piiriä, joiden vakuutena voidaan käyttää takauskeskuksen myöntävää takausta. Lain mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöiksi voivat muuttua myös sellaiset kunnat, jotka eivät ennestään ole takauskeskuksen jäseniä.

Kuntien takauskeskuksen pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukset ovat samat kuin Kuntarahoituksella ja Suomen valtiolla eli Moody'sin Aaa ja Standard & Poor'sin AAA.

Toimitusjohtaja Heikki Niemeläinen Kuntien takauskeskus

ENNÄTYSMÄISTÄ VARAINHANKINTAA

Kuntarahoitus hankkii kuntasektorin lainoitukseen käytettävät varat sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta rahoitusmarkkinoilta. Ulkomaiden osuus vuonna 2008 oli 98,5 %. Yhtiön hyvä luottoluokitus, joka on korkein mahdollinen, helpottaa varainhankintaa ja laskee sen hintaa. Kuntarahoituksella on samat korkeimmat mahdolliset pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukset kuin Suomen valtiolla eli Moody'sin Aaa ja Standard & Poor'sin AAA.

Vuonna 2008 Kuntarahoitus teki varainhankintaa ennätysmäiset 4,6 miljardia erua. Etukäteisvarainhankinnalla Kuntarahoitus varautui rahoitusmarkkinoiden ongelmiin ja turvasi toimintaedellytyksensä epävakailla rahoitusmarkkinoilla.

Kuntarahoitus voitti "Private Placement Powerhouse 2008" –palkinnon ja kunniamainintoja tammikuussa 2009 pidetyssä MTN-i palkintojen jakotilaisuudessa. Valinnassa painotettiin Kuntarahoituksen kykyä reagoida uusiin rahoitusalan kriisiin luomiin haasteisiin. Kuntarahoitus sai erillisen "Rapid Response" –kunniamaininnan tilaisuudessa. Edellisten tunnustusten lisäksi Kuntarahoitus voitti Capital Markets Dailyn (CMD) "Best FX linked MTN Issuer" –palkinnon. Tunnustukset ovat hieno palkinto pitkäjänteisestä työstä.

RAHOITUSTUOTTEITA ASIAKKAIDEN TARPEISIIN

Kuntarahoituksen keskeisiä toimintaperiaatteita on täydellinen fokuointi oman asiakaskunnan tarpeisiin. Yhtiö haluaa olla rahoitusalan tuotekehityksen kärjessä voidakseen tarjota kunnille sellaisia innovatiivisia tuotteita, joita nopeasti kehittyvillä markkinoilla tarvitaan. Yhtiön antolainauksen vuotuinen 29 % kasvu kertoo siitä, että oikeat ratkaisut rahoitustarpeiden kattamiseen ovat löytyneet.

Laskevien korko-odotusten vallitessa asiakkaat suosivat vuonna 2008 selkeästi vaihtuvakorkoisia lainoja. Erilaisen korkorakenteiden käyttö jatkui edelleen vilkkaana.

Kuntarahoitus pyrkii luotonannossaan läpinäkyvyyteen ja kertoo asiakkailleen sekä käyttäjänsä koronlaskutavat että struktuureihin mahdollisesti liittyvät riskit. Luototus tapahtuu markkinaehtoisesti.

Eettinen lainantaja

Merkittävä osa Kuntarahoituksen myöntämästä lainoituksesta käytetään erilaisiin sosiaalisiin ja yhteiskunnallisesti tärkeisiin kohteisiin. Ne voivat olla esimerkiksi kunnallisia rakennus- ja kehityshankkeita, jotka tähtäävät hyvinvointipalvelujen lisäämiseen ja elämänlaadun parantamiseen. Varoilla rahoitetaan muun muassa kouluja, päiväkoteja, vanhain- ja hoivakoteja, sairaaloita, terveyskeskuksia ja asuntoja.

”

Tavoitteenamme on avustaa asiakaskuntaa erityyppisten palvelujen järjestämisessä ja investointitarpeiden toteuttamisessa

INSPIRA

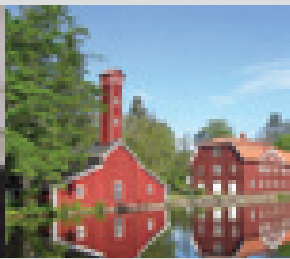
Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy

Vuonna 2004 perustetusta Kuntarahoituksen Rahoituksen neuvontapalvelut -yksiköstä muodostettiin marraskuussa 2007 Kuntarahoituksen tytäryhtiö Inspira Oy. Se tarjoaa asiantuntevia ja riippumattomia neuvontapalveluja rahoituksen eri osa-alueilla. Tavoitteena on avustaa asiakaskuntaa erityyppisten rahoitusratkaisujen valinnassa ja investointitarpeiden toteuttamisessa. Inspiran asiakkaita ovat muun muassa kunnat ja niiden omistamat osakeyhtiöt, valtionhallinnon yksiköt sekä palveluita julkiselle sektorille tarjoavat yritykset, jotka tarvitsevat asiantuntevaa ja luotettavaa rahoituksen asiantuntijapalvelua.

Inspira tarjoaa muun muassa seuraavia palveluja:

- ▶ investointihankkeet; toteutus- ja rahoitusrakenteiden suunnittelu sekä riskianalyysit
- ▶ rahoitusjärjestelyt; rahoitusrakenteen suunnittelu ja rahoittajien kilpailuttaminen
- ▶ omaisuusjärjestelyt; kannattavuus-, arvostus- ja kohtuullisuusarvioinnit
- ▶ analyysipalvelut; kassavirta-, toimiala- ja rahoitusasema-analyysit sekä omaisuudenhoitajien arvioinnit ja omaisuudenhoidon kilpailuttaminen

TOIMINTAKERTOMUS

KONSERNIRAKENTEEN KUVAUS

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oy (emoyhtiö) ja Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (Inspira).

Kuntarahoitus Oy:n tehtävänä on tarjota markkinaehtoista rahoitusta kunnille, kuntayhtymille ja kuntien määräämisvallassa oleville yhteisöille sekä yleishyödyllisiksi nimetyille yhteisöille hankkimalla varoja pääomamarkkinoilta kilpailukykyisin kustannuksin.

Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy tarjoaa rahoituksen asiantuntijapalveluja julkiselle sektorille. Palveluihin kuuluvat erilaiset julkisen sektorin investointien rahoitusmuodot, niiden analysointi ja järjestäminen. Inspira tarjoaa palvelujaan myös erilaisiin julkisen sektorin omistajajärjestelyihin suunnittelemaan niitä, tekemällä arvonmäärityksiä ja avustamalla sopimusneuvotteluissa. Inspira auttaa julkista sektoria järjestämään palveluitaan tehokkaammin ja toteuttamaan investointitarpeitaan taloudellisemmin.

Kuntarahoitus-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IFRS) mukaisesti. Emoyhtiön tilinpäätös on tehty rahoitustarkastuksen voimassa olevien standardien mukaisesti.

TILIKAUDEN 2008 YHTEENVETO

Liikevoitto

Konsernin tulos pysyi vaikeissa markkinaolosuhteissa voitollisena. Tilikauden liikevoitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja 1.1.–31.12.2008 oli 2,7 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 8,8 miljoonaa euroa). Arvonlennuksia kirjattiin tilikaudella yhteensä 12,0 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 1,6 miljoonaa euroa).

Emoyhtiön tilikauden liikevoitto oli 2,8 miljoonaa euroa (vuonna 2007 10,4 miljoonaa euroa).

Inspiran (tytäryhtiö) liikevoitto oli 0,3 miljoonaa euroa. Tytäryhtiön ensimmäisen tilikauden pituus oli 14 kuukautta.

Kulut

Konsernin hallintokulut olivat 6,0 miljoonaa euroa (vuonna 2007 6,2 miljoonaa euroa), joista henkilöstökulut olivat 3,8 miljoonaa euroa eli 63 % (vuonna 2007 4,1 miljoonaa euroa eli 66 %). Liiketoiminnan muut kulut olivat 2,7 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 2,1 miljoonaa euroa).

Tase

Konsernin taseen loppusumma 31.12.2008 oli 12 512 miljoonaa euroa, kun se edellisen vuoden lopussa oli 8 913 miljoonaa euroa. Tase kasvoi 40 prosenttia.

LIIKETOIMINNAN KEHITYS

Toimintaympäristö vuonna 2008

Vuonna 2007 alkanut rahoitusmarkkinoiden kriisi paheni vuoden 2008 aikana. Maaliskuussa USA:n viidenneksi suurin investointipankki Bear Stearns pelastettiin konkurssilta fuusioilla JP Morganin kanssa. Kesän aikana maailman suurimpien pankkien ahdinko syveni. Syyskuun aikana Lehman Brothersin konkurssi lamaannutti rahoitusmarkkinat täysin ja viranomaiset kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ryhtyivät tukitoimenpiteisiin pankkien pelastamiseksi. Esimerkiksi Tanskassa ja Irlannissa paikalliset viranomaiset päättivät taata kaikkien pankkien velat tietyksi ajaksi. Muissa maissa, kuten esimerkiksi Britanniassa, viranomaiset pääomittivat pankkeja osakemuotoisella pääomalla sekä ryhtyivät takaamaan uusemissioita valtion takauksella. Keskuspankit laskivat syksyn aikana ohjaukorkoja ja ylläpitivät likviditeettiä lainaamalla rahaa pankeille ilman ylärajaa. Reaalitalouden puolella ennusteet huononivat myös syksyn aikana ja vuosi 2009 alkaa globaalien taantumien merkeissä.

Kuntarahoitus varautui markkinoiden ongelmiin tekemällä vuoden 2008 aikana yli miljardi euroa enemmän varainhankintaa kuin vuoden rahoitustarve oli. Varat sijoitettiin lyhytaikaisiin ja hyvin likvideihin sijoituksiin. Vuoden 2008 lopun likviditeetti antoi emoyhtiölle hyvät toimintaedellytykset epävakailta markkinoilla. Likviditeettipuskurin takia emoyhtiön sijoituskannan osuus taseesta oli ennätyskorkea ja emoyhtiön vakavaraisuus laski pitkän aikavälin tavoitetaso alapuolelle.

Asiakasrahoitus

Emoyhtiön asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määrävallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) nimeämät yleishyödylliset yhteisöt. Yhtiö on pystynyt kasvattamaan vuosien varrella markkinaosuuttaan ja se on asiakassegmentissään selkeästi suurin yksittäinen toimija.

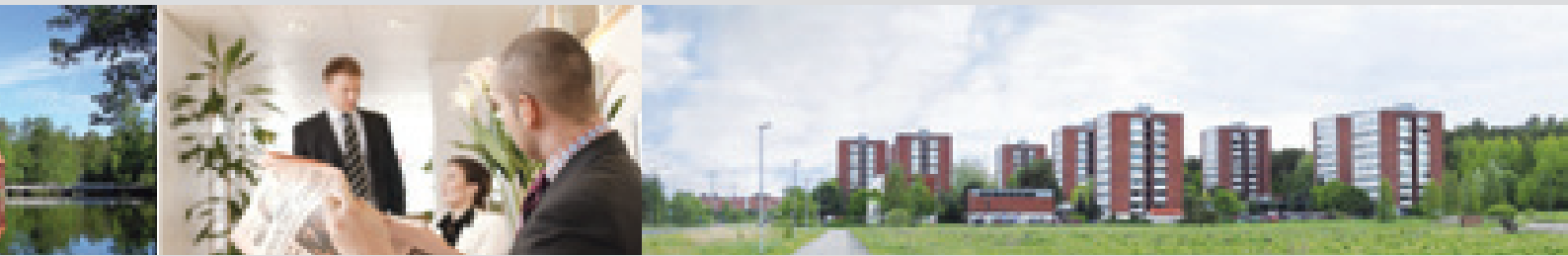
Pitkäaikainen rahoitus

Kuntarahoituksen kilpailuasetelma antolainausmarkkinoilla muuttui vuoden 2008 aikana täysin. Pankit pysyivät markkinoilla lähes normaalisti vuoden ensimmäisen neljänneksen ajan. Syvenevän finanssikriisin vaikutuksesta niiden kilpailukyky heikkeni jatkuvasti, ja viimeisen neljänneksen aikana Kuntarahoitus oli käytännössä katsoen ainoa kuntasektorin rahoittaja.

Syyskuussa Kuntarahoitus osti Nordea Pankki Suomi Oy:ltä luottosalkun, joka sisälsi emoyhtiön asiakaskaskunnan luottoja. Ostettu salkku oli nimellismäärältään 567 miljoonaa euroa.

Tarjouspyyntöjen kokonaismäärä vuonna 2008 kasvoi selkeästi edelliseen vuoteen verrattuna. Emoyhtiö sai tarjouspyyntöjä yhteensä ennätysmäiset 2 736 miljoonaa euroa,

joista se voitti 1 708 miljoonaa euroa eli 76 % käymistään tarjouskilpailuista. Asiakasryhmistä suurimmassa, kunnat ja kuntayhtymät, tarjouksia voitettiin 987 miljoonalla eurolla. Kuntayhtiöiden tarjouksia voitettiin 265 miljoonalla eurolla ja asuntoyhteisöjä vastaavasti 456 miljoonalla eurolla.

Emoyhtiön antolainauskanta kasvoi 29 % vuoden aikana 7 567 miljoonaan euroon (vuonna 2007: 5 849 miljoonaa euroa). Vaikka edellä mainitun Nordean kaupan vaikutus eliminoidaan kokonaislukuista, oli antolainauksen kasvu vuonna 2008 noin 20 %. Uusia lainoja nostettiin ennätysmäiset 1 682 miljoonaa euroa. (vuonna 2007: 1 314 miljoonaa euroa).

Laskevien korko-odotusten vallitessa asiakkaat suosivat vuonna 2008 selkeästi vaihtuvakorkoisia lainoja. Erialaisten korkorakenteiden käyttö jatkui edelleen vilkkaana

Lyhytaikainen rahoitus

Lyhytaikaisen rahoitustarpeidensa kattamiseksi kunnat ja kuntayhtymät laskevat liikkeeseen kuntatodistuksia. Kuntien ja kuntayhtymien määräysvallassa olevat yhtiöt käyttävät puolestaan kuntayritystodistuksia.

Vuoden 2008 lopussa Kuntarahoituksen kanssa sovittuja kuntatodistus- ja kuntayritystodistusohjelmia oli yhteensä 1 804 miljoonaa euroa. Emoyhtiön taseessa oli kuntien liikkeeseen laskemia papereita vuoden lopussa 345 miljoonaa euroa, ja koko vuoden aikana asiakkaat hankkivat rahoitusta ohjelmilla yhteensä 3 860 miljoonaa euroa eli merkittävästi edellistä vuotta enemmän (vuonna 2007: 1 938 miljoonaa euroa).

Varainhankinta

Emoyhtiöllä on parhaat mahdolliset kansainväliset luottoluokitukset: Moody'silta (Aaa) ja Standard & Poor'silta (AAA). Varainhankinnan perustana ovat luotettavuus, nopeus, joustavuus sekä useilla keskeisillä pääomamarkkinoilla toimiminen. Pääosa järjestelyistä toteutetaan seuraavien velkaohjelmien puitteissa:

Euro Medium Term Note (EMTN) –ohjelma	9 000 000 000 EUR
Kotimaan velkaohjelma	800 000 000 EUR
Treasury Bill –ohjelma (KVS)	800 000 000 EUR
AUD-velkaohjelma (Kangaroo)	1 000 000 000 AUD

EMTN-ohjelma on listattu Lontoon pörssissä. Kotimainen velkaohjelma on listattu Helsingin pörssissä.

Vuoden 2008 ensimmäisen puoliskon aikana emoyhtiön AUD-velkaohjelmaa korotettiin 500 miljoonalla Australian

dollarilla (AUD) sekä viimeisen puoliskon aikana korotettiin EMTN-ohjelmaa 1 miljardilla eurolla.

Osana jälleenrahoitustaan emoyhtiö käyttää Euroopan investointipankin ja Euroopan neuvoston kehityspankin kanssa solmittuja luottolimiittejä.

Emoyhtiön takaajalla, Kuntien takauskeskuksella (KTK), on myös Aaa/AAA-luottoluokitus kummaltakin yllä mainitulta luottoluokituslaitokselta. KTK on antanut takauksen emoyhtiön velkaohjelmille sekä ohjelmien ulkopuolisille varainhankintajärjestelyille, minkä vuoksi yhtiön liikkeeseen laskemat velkasitoumukset lasketaan rahoituslaitosten vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan Suomen lisäksi ainakin useissa Euroopan maissa.

Emoyhtiön koko varainhankinnan määrä tilinpäätöshetkellä oli 11 336 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 7 550 miljoonaa euroa). Tästä euromääräistä oli 26 % (vuonna 2007: 43 %) ja valuuttamääräisiä yhteensä 74 % (vuonna 2007: 57 %).

Pitkäaikainen varainhankinta

Emoyhtiö teki tilikauden aikana pitkäaikaista varainhankintaa yhteensä 4 527 miljoonaa euroa (vuonna 2007: 2 145 miljoonaa euroa). Tästä kansainvälisillä markkinoilla tehtiin 4 460 miljoonaa euroa ja kotimaassa 67 miljoonaa euroa.

Kansainvälinen varainhankinta

Kuntarahoitus teki varainhankintaa vuonna 2008 enemmän kuin koskaan yhden vuoden aikana. Kansainvälisillä varainhankintamarkkinoilla tehtiin yhteensä 324 järjestelyä. Uuden rahoituksen keskimääräinen laina-aika oli noin kolme vuotta.

Varainhankintamarkkinoista Aasia oli edelleen tärkein alue Kuntarahoituksen varainhankinnalle. Siellä Japani jatkoi edelleen merkittävimpanä yksittäisenä markkinana. Aasian ulkopuolella Kuntarahoitus teki järjestelyjä muun muassa Australiassa. Lisäksi Uuden Seelannin markkinoille onnistuttiin tekemään ensimmäiset lainajärjestelyt.

Euroopan markkinoista merkittäviä olivat erityisesti Saksan ja Sveitsin markkinat, missä emoyhtiö oli erittäin merkittävä liikkeeseenlaskija. Pohjoismaissa varainhankintaa tehtiin merkittävästi Norjassa ja Ruotsissa.

Kotimainen varainhankinta

Kotimaan velkaohjelman alla emoyhtiö laski liikkeeseen vuoden 2008 aikana 11 Kuntaobligatioita. Niistä seitsemän oli yleisölle ja neljä instituutiosijoittajille suunnattuja.

Sijoitustoiminta

Kuntarahoitus pyrkii riittävän etukäteisvarainhankinnan kaut-

ta takaamaan hyvän likviditeetin säilymisen ja antolainauksen jatkumisen kaikissa markkinatilanteissa. Varainhankintaa sijoitetaan hyvän luottoluokituksen omaaviin rahoitussektorin arvopapereihin ja talletuksiin.

Vuoden 2008 lopussa etukäteisvarainhankinnasta koostuvan sijoitussalkun arvopapereiden keskimääräinen luottoluokitus oli AA+ ja modifioitu duraatio 2,85 vuotta. Sijoitusten määrä pyritään säilyttämään noin 20–25 % taseen loppusummas- ta. Vuoden 2008 lopussa sijoitusten määrä taseesta oli lähes 25 %, millä varauduttiin heikkenevään markkinatilanteeseen kasvattamalla etukäteisvarainhankinnan määrää. Etenkin rahamarkkinasalkun kokoa kasvatettiin tietoisesti likviditeetin turvaamiseksi.

Vuosi 2008 oli sijoitustoiminnan volyymin osalta kaikkien aikojen suurin. Ennätysellisestä varainhankinnan määrästä johtuen uusia sijoituksia tehtiin yli 3 400 miljoonalla eurolla, mikä on yli kaksinkertainen määrä edelliseen vuoteen verrattuna. Sijoitusten kokonaisuus nousi vuoden loppuun mennessä 3 028 miljoonaan euroon. Vuoden 2008 aikana sijoitussalkusta myytiin arvopapereita nimellisarvoltaan 101 miljoonalla eurolla.

Emoyhtiön sijoitussalkun tuotto oli tyydyttävä markkinatilanteessa, missä markkinahintojen heikko saatavuus sekä luottoriskimarginaalien voimakkaasta kasvusta johtunut laskennallisten arvostustasojen alentuminen vaikuttivat tuottoihin negatiivisesti.

Kuntarahoitus Oyj kirjasi arvonalennuksia sijoituksistaan tilikauden aikana yhteensä 12,0 miljoonalla eurolla.

Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy

Kuntarahoituksen Rahoituksen neuvontapalvelut –yksiköstä muodostettu Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n ensimmäinen tilikausi oli kasvun aikaa. Sen ensimmäisen tilikauden aikana liikevaihtoa kertyi 1,4 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana liikevoittoa kertyi 0,3 miljoonaa euroa.

Liikevaihto koostui useasta eri toimeksiannosta liittyen erilaisiin uusien investointien rahoitusjärjestelyihin julkisella sektorilla ja kuntasektorin sisäisiin omistusjärjestelyihin.

Vuoden lopussa lisääntynyt epävarmuus kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla heijastuu myös Inspiran toimintaan, koska yksityisen rahoituksen saatavuus julkisen sektorin investointeihin on heikentynyt. Samoin markkinoilla aktiivisesti toimivien rahoittajien määrä vähenee. Kuntasektorilla käynnissä ollut palvelu- ja rakenneuudistus jatkuu lisäten kuntien tarvetta toimintojensa uudelleenjärjestelyihin.

TILINPÄÄTÖKSEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Kuntarahoitus korottaa Euro Medium Term Note (EMTN) –ohjelman määrää 9 miljardista 15 miljardiin euroon ja Treasury Bill –ohjelman (KVS) määrää 800 miljoonasta 2 miljardiin

euroon. Korotukset tehdään helmi-maaliskuun aikana.

Emoyhtiö pyrkii vahvistamaan ensisijaisia omia varojaan osakeannin avulla ja tarvittaessa myös yhtiön toissijaisia omia varoja vuoden 2009 aikana. Toimien tarkoituksena on varmistaa, että emoyhtiön vakavaraisuus ei tule rajoittamaan näköpiirissä olevaa voimakasta liiketoiminnan kasvua.

Annin avulla voidaan tukea emoyhtiön erinomaisen luottoluokituksen säilymistä nykyisellään sekä varmistaa emoyhtiön kustannustehokas varainhankinta ja sitä kautta edullinen antolainaus asiakkailleen.

Emoyhtiön hallitus esittää 12.3.2009 pidettävälle yhtiökokoukselle osakeannin järjestämistä maaliskuu-kesäkuussa. Suomen hallitus teki 27.1.2009 päätöksen, että Suomen valtio osallistuu osakeantiin enintään 20 miljoonan euron suuruisella panostuksella.

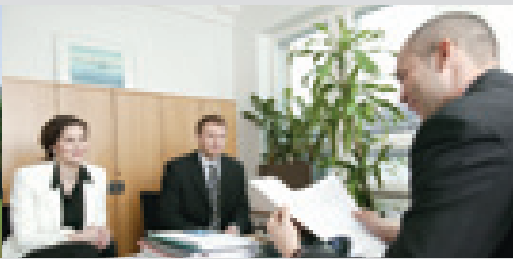
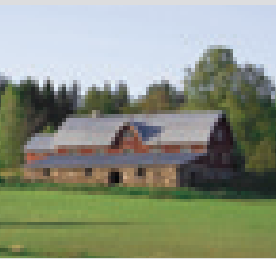
Näkymät vuodelle 2009

Kuntaliiton julkaisemien tilinpäätösnäytteiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien taloustilanne parantui vuoden 2008 aikana, mikä johtui pääasiassa hyvästä verotulojen kehityksestä sekä kasvaneista valtionosuuksista. Toisaalta kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen ennakoitiin kasvaneen noin 7 %. Lainakanta jatkoi kasvuaan ja nettora hoituskulut nousivat voimakkaasti.

Vallitseva yleistaloudellinen tilanne vaikuttaa kuntien ja kuntayhtymien talouskehitykseen vuonna 2009. Suhdannenäkymien heikentyessä etenkin yhteisöverotuottojen odotetaan laskevan nopeasti. Vaikutukset kunnallisverotuotossa näkyvät vasta vuonna 2010.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakannan arvioidaan kasvavan, mutta johtuen yleisen taloustilanteen erittäin suuresta epävarmuudesta, kasvun määrän ennustaminen on hyvin vaikeata. Levottomuus kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla jatkunee pitkään. Kuntarahoituksen varainhankintakustannuksen arvioidaan olevan selkeästi korkeampi kuin vuonna 2008. Kuntasektorin antolainausmarkkinoiden kilpailutilanteesta johtuen Kuntarahoitus ennakoii pystyvänsä pitämään suhteellisen kannattavuutensa muuttumattomana. Huolimatta epävarmasta tilanteesta kansainvälisillä pääomamarkkinoilla rahoituksen saatavuuden uskotaan säilyvän hyvänä.

Kasvaneen kysynnän sekä suhdannepoliittisten syiden vuoksi valtio on selkeästi lisännyt panostustaan sosiaaliseen asuntotuotantoon. Talusarvioesityksessä vuodelle 2009 korkotuki- valtuutuksia on nostettu uustuotannon osalta 670 miljoonasta eurosta 1 170 miljoonaan euroon. Lisäksi aravalainojen konvertoimiseen valtion täytetakauksella on varattu 250 miljoonaa euroa. Asuntotuotantoon erityisryhmille on budjettiehdotuksessa varattu 85 miljoonaa euroa. Lisäksi taloudellisissa vaikeuksissa olevat korkotuelliset vuokrataloyhtiöt voivat saada valtiolta avustuksina yhteensä 57 miljoonaa euroa.

LUOTTOLUOKITUKSET

Kuntarahoitus Oyj:n luottoluokitukset

Yhtiön pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukset ovat parhaat mahdolliset:

Moody's Investors Service	Aaa (vakaa)
Standard & Poor's	AAA (vakaa)

Yhtiön lyhytaikaisen varainhankinnan luottoluokituksiksi on vahvistettu parhaat mahdolliset:

Moody's Investors Service	P-1 (vakaa)
Standard & Poor's	A-1+ (vakaa)

Kuntien takauskeskuksen luottoluokitukset

Emoyhtiön varainhankinnan takaavalla Kuntien takauskeskuksella pitkäaikaisen varainhankinnan luottoluokitukset ovat parhaat mahdolliset:

Moody's Investors Service	Aaa (vakaa)
Standard & Poor's	AAA (vakaa)

RISKIENHALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Kuntarahoitus-konsernin riskienhallinnan yleisistä periaatteista ja limiiteistä sekä mittaamistavoista päättää emoyhtiön hallitus. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että antolainauksen, varainhankinnan ja sijoitustoiminnan sekä muun liiketoiminnan riskit pysyvät vahvistettujen limiittien puitteissa.

Kuntarahoitus soveltaa riskienhallinnassaan hyvin konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on avointen riskipositoiden minimoiminen ja kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että yhtiön hyvää luottokelpoisuusluokitusta (Aaa/AAA) ei vaaranneta.

Treasury-yksikkö vastaa emoyhtiön sijoitustoiminnan vastapuoliliimittien käyttämisestä ja markkina- ja rahoitusriskejä koskevan riskienhallinnan käytännön toteuttamisesta. Sijoitustoimintaan, vastapuoliriskeihin ja markkinariskeihin liittyvien valvonta- ja raportointitehtävien hoidosta vastaa Riskien valvonta ja talouden suunnittelu -yksikkö. Emoyhtiön riskiasema ja limiittien käyttöasteet raportoidaan säännöllisesti johtoryhmälle ja hallitukselle.

Konsernissa tehdään säännöllisin väliajoin eri riskialueista riskianalyyskejä, joiden tavoitteena on tunnistaa aikaisemman kartoituksen jälkeen tapahtuneita muutoksia ja uusia riskejä, sekä priorisoida riskit ja niiden hallinta analyysien tulosten perusteella.

Pääomanhallinta

Kuntarahoituksen omaa pääomaa koskevat tavoitteet suhteessa yhtiön riskinottoon ja toimintaympäristöön määritellään vuosisuunnittelun yhteydessä. Suunnitteluhorisontti on kolme vuotta. Hallitus hyväksyy pääomanhallintasuunnitelman ja valvoo sitä.

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan sitä, että yhtiö olisi valinnut väärän strategian pyrkiessään taloudellisesti tulokselliseen toimintaan tai että yhtiö ei pystyisi sopeuttamaan valittua strategiaa toimintaympäristön muutoksiin.

Konsernin strategisten riskien hallinta perustuu jatkuvaan seurantaan ja analyysiin asiakkaiden tarpeista, markkinoiden kehityksen ennusteisiin ja muutoksiin kilpailutilanteesta sekä toimintaympäristössä. Riskejä ja niiden merkittävyyttä arvioidaan vuosittain liiketoimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Konsernin nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2012.

Luottoriski

Luottoriski tarkoittaa sitä, että vastapuoli ei mahdollisesti pysty vastaamaan sitoumuksistaan yhtiölle.

Emoyhtiö voi myöntää luottoja ilman erillistä vakuutta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luotoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, niiden täytetäkaus tai valtion täytetäkaus. Näiden takausten käyttö luottoriskiä pienentävänä menetelmänä mahdollistaa sen, että kaikki myönnettyt luotot luetaan Basel II vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Emoyhtiöllä ei ole ollut toimintansa aikana järjestämättömiä saamia eikä luottotappioita.

Luottoriskiä Kuntarahoitukselle aiheuttavat sijoitusinstrumentit ja johdannaispimukset. Vastapuolten valinnassa sovelletaan luottoriskin arvioinnin osalta yhtiön hallituksen hyväksymiä, ulkoiseen luottoluokitukseen perustuvia periaatteita ja limiittejä. Luottoriskin seurannassa käytetään saamistodistusten nimellisarvoja ja johdannaisten luottovasta-arvoja (käyvän arvon menetelmä).

Vuosien 2007–2008 poikkeukselliset olosuhteet kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla ovat kasvattaneet vastapuolten luottoriskiä, mikä näkyy saamistodistusten kohonneina tuottoerona suhteessa riskittömään korkoon sekä osto- ja myyntihinnan erotuksen levenemisenä.

Yhtiön käsityksen mukaan tilinpäätöshetkellä sijoitussalkkuun ei sisälly jo tehtyjen tulosvaikutteisten arvonalennusten lisäksi merkittävää luottotappioriskiä. Käyvän arvon rahaston muutokset johtuvat vallitsevasta vaikeasta markkinatilanteesta ja rahalaitosten välisestä luottamuspulasta.

Taseen ja sitovien luottolupausten vastuuarvot

Emoyhtiö

1 000 euroa	Yhteensä	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Saamiset luottolaitoksilta	Saamistodistukset	Sitovat luottolupaukset
31.12.2008	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS	IFRS
Yhteensä	11 765 903	7 567 406	117 420	3 248 916	832 161
Julkisyhteisöt	4 515 990	4 034 412	0	359 433	122 145
Yritykset ja Asuntoyhteisöt	4 059 656	3 344 958	0	4 681	710 017
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	188 035	188 035	0	0	0
Luottolaitokset	2 533 670		117 420	2 416 250	0
Muut	468 552	0	0	468 552	0

Emoyhtiö

1 000 euroa	Yhteensä	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Saamiset luottolaitoksilta	Saamistodistukset	Sitovat luottolupaukset
31.12.2007	IFRS vert.tieto	IFRS vert.tieto	IFRS vert.tieto	IFRS vert.tieto	IFRS vert.tieto
Yhteensä	9 320 184	5 848 664	1 024 966	1 916 729	529 824
Julkisyhteisöt	3 420 656	3 070 411	0	270 245	80 074
Yritykset ja Asuntoyhteisöt	3 114 226	2 650 869	0	13 606	449 751
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	127 384	127 384	0	0	0
Luottolaitokset	2 657 918	0	1 024 966	1 139 255	0
Muut	493 623	0	0	493 623	0

Johdannaisopimusten jakautuminen vastapuolen luottoluokituksen mukaan

Emoyhtiö	31.12.2008	31.12.2007
1 000 euroa	Nimellisarvo	Nimellisarvo
AAA	984 579	2 643 539
AA	11 214 478	9 233 688
A	4 562 914	684 351
BBB	46 606	0
Suomalaiset kunnat	116 227	90 512
Yhteensä	16 924 804	12 652 090

Jokaiselle johdannaisvastapuolelle lasketaan käyvän arvon menetelmällä vastuuarvo nettoutus huomioiden. Emoyhtiö rajoittaa luottoriskiä solmimalla lisävakuussopimuksia (ISDA/Credit Support Annex) merkittävimpien johdannaisvastapuolten kanssa. Emoyhtiöllä on 37 voimassa olevaa lisävakuussopimusta. Lisäksi Kuntien takauskeskuksen (KTK) takauksia käytetään Kuntien takauskeskuksesta annettuun lakiin 1.1.2007 tehdyn lakimuutoksen perusteella joidenkin vastapuolien johdannaisopimusten vastapuoliriskien pienentämiseksi.

Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa sitä, että yhtiölle syntyisi tappio, kun markkinahinta tai markkinahinnan volatiliiteetti muuttuvat yhtiön kannalta epäedulliseen suuntaan. Markkinariski on korko-, valuuttakurssi-, osakekurssi- tai muu hintariski.

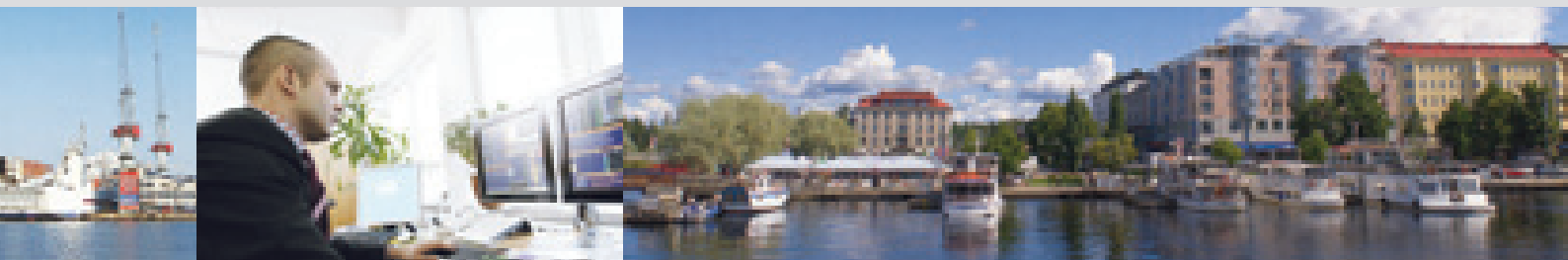
Emoyhtiö suojautuu korkoriskiltä vaihtamalla johdannaisopimuksilla sekä antolainauksesta että varainhankinnasta syntyneet kiinteäkorkoiset kassavirrat vaihtuvakorkoisiksi. Emoyhtiön antolainauksesta 55 % ja varainhankinnasta 80 % on käyvän arvon suojauslaskennan piirissä.

Emoyhtiön varainhankinnasta 74 % on valuuttamääräistä. Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaisopimuksilla kaikki valuuttapohjainen varainhankinta euromääräiseksi.

Myös muilta hintariskeiltä suojaudutaan johdannaisopimuksilla. Johdannaisopimuksia voidaan solmia vain suojaustarkoituksessa.

Emoyhtiön hallitus on asettanut markkinariskeille seuraavat limiitit:

- valuuttapositioniriski
- duraatioon perustuva korkoriski
- Value-at-Risk

Varainhankinnan jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

Emoyhtiö 31.12.2008

1 000 euroa	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	308 846	246 627	555 473
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	365 329	318 059	683 388
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 277 505	7 673 901	9 951 406
Yhteensä	2 951 680	8 238 587	11 190 267

31.12.2007

	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	306 887	82 417	389 304
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	444 153	151 808	595 961
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 499 682	4 065 466	6 565 148
Yhteensä	3 250 722	4 299 691	7 550 413

Antolainaus on euromääräistä.

Valuuttapositio

Valuuttapositio lasketaan eri valuutoissa olevien saamisten ja velkojen erotuksena euromääräisenä.

Emoyhtiö

1 000 euroa	Valuutta	Valuuttapositio
31.12.2008	USD	-20
31.12.2007	USD	-1

Duraatio

Duraatiolla tarkoitetaan ajallista korkoriskiä, joka kuvaa keskimääräistä jäljellä olevaa juoksu-aikaa nykyisellä korkotasolla

Emoyhtiö

	Saamiset	Velat	Erotus
31.12.2008	1,165 vuotta	1,152 vuotta	-5 vrk
31.12.2007	1,239 vuotta	1,254 vuotta	-5 vrk

Value-at-risk

VAR-luku kuvaa 99 %:n todennäköisyydellä laskettua 10 vrk aikana tapahtuvaa taseen negatiivista markkina-arvon enimmäismuutosta euroina.

Emoyhtiö

1 000 euroa	31.12.	keskiarvo	vuoden alin	vuoden ylin
2008	2020	1356	680	2020
2007	1060	1090	900	1300

Edellä mainittujen markkinariskimitareiden lisäksi johdolle raportoidaan kuukausittain emoyhtiön korkoherkkyyssanalyysi ja taseen markkina-arvon muutoslaskelmat.

Rahoitusriski

Rahoitusriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei eräpäivänä kykenisi selviytymään maksuveloitteistaan, joita rahoitussopimusten toteuttaminen tai muu rahoitustoiminta aiheuttaa.

Rahoitusvelkojen maturiteettijakautuma

Emoyhtiö

1 000 euroa

31.12.2008	Alle 1 vuotta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	246 187	356 042	98 513	700 742
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	122 161	42 393	518 834	683 388
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 794 757	3 500 736	1 655 913	9 951 406
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	50 000	35 672	85 672
Yhteensä	5 163 106	3 949 170	2 308 932	11 421 208

31.12.2007	Alle 1 vuotta	1-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	69 933	224 855	94 516	389 304
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	83 967	38 297	473 697	595 961
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 630 732	2 468 944	1 465 472	6 565 148
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	0	44 092	1 154	45 245
Yhteensä	2 784 632	2 776 187	2 034 839	7 595 658

Velat, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2009 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 5-10 %.

Kuntarahoituksen hallitus on asettanut rahoitusriskille seuraavat limiitit:

- jälleenrahoitusriski /rahoituksen kestävyys
- jälleenrahoitus-gap
- likvidien varojen vähimmäis- ja enimmäismäärä

Vuoden 2008 aikana Kuntarahoitus oli erittäin aktiivinen varainhankintamarkkinoilla varautuakseen etukäteen kasvavaan antolainauskysyntään. Etukäteisvarainhankinnalla hankitut varat sijoitettiin saamistodistuksiin, joiden määrä taseen loppusummasta kasvoi 24 %:iin vuoden 2008 lopussa (vuonna 2007: 19 %).

Maksuvalmiuden turvaamiseksi yhtiöllä on käytössään 140 miljoonan euron maksuvalmiusluottolimiitit.

Markkinoiden likviditeettiriski

Markkinoiden likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei kykenisi realisoimaan tai kattamaan positiotaan markkinahintaan, koska markkinoilla ei ole riittävästi likviditeettiä tai markkinat eivät toimi jonkin häiriön takia.

Emoyhtiö seuraa markkinoiden ja tuotteiden likviditeettiä jatkuvasti. Lisäksi johdannaissopimuksia solmittaessa noudatetaan markkinoiden vakiintuneita standardeja.

Lokakuussa IASB (International Accounting Standards Board) antoi ohjeet saamistodistusten arvostamiselle toimimattomilla markkinoilla.

Useimpien käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvot lasketaan markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Osalle saamistodistuksista lasketaan markkina-arvo käyttäen muuta markkinainformaatiota.

Käyvän arvon rahastoon arvostetuissa saamistodistuksissa on markkina-arvot per 31.12.2008 määritelty seuraavilla menetelmillä:

Käyvän arvon rahastoon arvostettujen saamistodistusten arvostusmenetelmät	
Markkinanoteeratut saamistodistukset	74,8 %
Muuhun markkinainformaatioon perustuen lasketut saamistodistukset	25,2 %
Emittoijan sijaintivaltion takaamien pankkien uusemissiot	9,7 %
Riskiprofiililtaan samankaltainen saamistodistus	4,0 %
Luottoluokituksen perusteella määritelty tuottokäyrä (kassavirtalaskelma)	11,2 %
Markkinakorkokäyrä (kassavirtalaskelma)	0,3 %
Käyvän arvon rahasto yhteensä	100,0 %

Operatiivinen riski

Operatiivinen riski tarkoittaa tappion vaaraa, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.

Emoyhtiössä on huolehdittu operatiivisten riskien hallinnasta kaupankäynnin, riskienhallinnan, riskien valvonnan, back-office-toimintojen, dokumentoinnin ja kirjanpidon työtehtävien eriyttämisellä ja varamiehitysjärjestelmän luomisella. Keskeiset työtehtävät ja prosessit on kartoitettu ja kuvattu. Kuvaukset päivitetään säännöllisesti vähintään kerran vuodessa. Henkilöstön ammatitaidon ylläpitämisestä ja kehittämisestä huolehditaan laatimalla koulutussuunnitelma vuotuisen kehityskeskustelun yhteydessä.

Operatiivisten riskien toteutumista seurataan systemaattisella vahinkoilmoitusraportoinnilla, jonka pohjalta tarvittaessa päivitetään prosesseja. Vahinkoilmoituksista raportoidaan johtoryhmälle ja hallitukselle. Operatiivisista riskeistä ei realisoitunut tappioita vuoden 2008 aikana.

Emoyhtiöllä on liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelma, jolla varaudutaan liiketoiminnan keskeytyksiin siten, että yhtiö pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tappioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa.

Sisäinen tarkastus

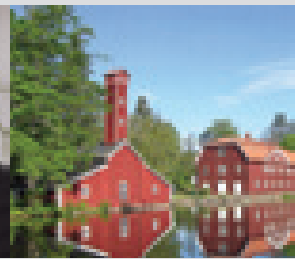
Sisäinen tarkastus on ulkoistettu Deloitte & Touche Oy:lle. Sen tehtäviin kuuluu valvoa Kuntarahoituksen taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää. Sisäinen tarkastus raportoi tarkastusvaliokunnalle ja hallitukselle.

Corporate Governance

Emoyhtiön hallitus on 11.2.2005 vahvistanut Corporate Governance (hallintokulttuuri) -säännön, joka noudattelee olennaisilta osiltaan Helsingin Pörssin antamaa Corporate Governance – suositusta. Pörssin suositus koskee listattujen osakkeiden liikkeeseenlaskijoita, eikä siten suoraan emoyhtiötä, joka on joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskija. Emoyhtiön osakkeet eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteena ja niitä voivat omistaa vain yhtiöjärjestyksessä mainitut tahot. Yhtiö on kuitenkin halunnut laatia omat Corporate Governance – sääntönsä pörssin suosituksen pohjalta. Hallitus on vastuussa emoyhtiön Corporate Governancen – säännön noudattamisesta ja sitoutunut kehittämään sitä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Corporate Governancen tarkoituksena on luoda puitteet vastuulliselle toiminnalle, jolla tuotetaan lisäarvoa asiakkaille ja omistajille sekä vahvistetaan kaikkien sidosryhmien luottamusta organisaation johtoon ja toimintatapoihin.

Corporate Governance -sääntö on luettavissa yhtiön internet-sivuilta (www.kuntarahoitus.fi).

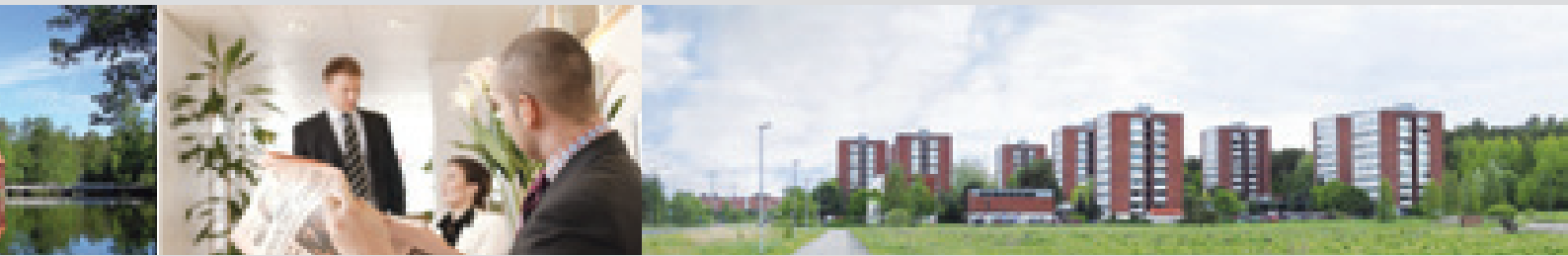
OMAT VARAT JA VAKAVARAISUUS

1 000 euroa	31.12.2008 konserni	31.12.2007 konserni
Omat varat		
Osakepääoma	42 583	42 583
Vähemmistöosuus	122	36
Vararahasto	277	277
Edellisten tilikausien voitto	35 136	30 643
Tilikauden voitto	1 945	4 485
Pääomalainat	11 177	11 177
Aineettomat hyödykkeet	-557	-643
Ensisijaiset omat varat yhteensä	90 683	88 558
Käyvän arvon rahasto	-32 883	-15 259
Ylempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	40 000	
Alempiin toissijaisiin omiin varoihin luettavat velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	35 000	35 000
Toissijaiset omat varat yhteensä	42 117	19 741
Omat varat yhteensä	132 800	108 299
Riskipainotetut saamiset		
Luottoriski, standardimenetelmä	937 473	426 045
Omien varojen vähimmäisvaatimus		
Luottoriski, standardimenetelmä		
Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä	42 725	24 947
Katetut joukkolainat	620	312
Arvopaperistetut erät	30 408	5 873
Sijoitusrahastosijoitukset	0	418
Muut erät	1 245	2 534
Luottoriski, standardimenetelmä yhteensä	74 998	34 084
Markkinariski	0	0
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	3 103	2 251
Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä	78 101	36 335
Vakavaraisuussuhde, ensisijainen pääoma, %	9,29 %	19,50 %
Vakavaraisuussuhde, %	13,60 %	23,84 %

Vakavaraisuussuhde- % =

Omat varat yhteensä
----- * 8
Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä

Konserni siirtyi vuoden 2007 alusta vakavaraisuuslaskennassaan noudattamaan Basel II – säännöksiin perustuvaa laskentatapaa. Luotto- ja vastapuoliriskin pääomavaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisen riskin vaade perusmenetelmällä. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivaraa eikä osake- tai hyödykepositioita.

Ensisijaisiin omiin varoihin 31.12.2008 sisältyy tilikauden tulos. Pääoma- ja debentuurilainoista on yksityiskohtaiset tiedot liitetietojen kohdassa 16. Osakepääoma on 42,6 miljoonaa euroa. Omat varat olivat 132,8 miljoonaa euroa.

Konsernin vakavaraisuussuhdeluku 31.12.2008 oli 13,60 %. Vakavaraisuussuhdeluvun aleneminen vuoden 2008 lopussa johtuu luottokelpoisuusluokittajien laskemista saamistodistusten luottokelpoisuusluokituksista, mikä on seurausta kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden turbulenssin myötä kasvaneista luottoriskeistä. Lisäksi yhtiön varautuminen kasvavan antolainauskysynnän tyydyttämiseen poikkeuksellisen voimakkaalla etukäteisvarainhankinnalla nosti sijoitusten osuuden taseesta 19 %:sta 24 %:iin, mikä osaltaan kasvatti riskipainotettujen saamisten määrää. Kuntarahoituksen omien varojen määrän suunnittelussa varaudutaan poikkeuksellisen markkina- ja luottoriskitilanteen jatkumiseen vielä vuoden 2009 ajan.

TUNNUSLUVUT

Kuntarahoitus-konserni	2008	2007	2006
Liikevaihto, milj. euroa	443,2	308,0	198,5
Liikevoitto, milj. euroa	2,7	8,8	7,1
%-osuus liikevaihdosta	0,6	2,9	3,6
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	6,2	15,2	15,3
Koko pääoman tuotto-% (ROA)	0,03	0,13	0,13
Omavaraisuusaste-%	0,37	0,73	1,02
Kulu-tuottosuhte	0,80	0,56	0,59

Vuosien 2008, 2007 ja 2006 luvut on laskettu kansainvälisen tilinpäätösstandardin (IFRS) mukaisesti.

Liikevaihtona ilmoitetaan korkotuottojen, palkkiotuottojen, arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuottojen, myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuottojen sekä liiketoiminnan muiden tuottojen yhteenlaskettu määrä. Liikevoitto saadaan suoraan tuloslaskelmasta. Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja saadaan suoraan tuloslaskelmasta.

Oman pääoman tuotto-% (ROE) =	$\frac{\text{liikevoitto - verot}}{\text{oma pääoma ja vähemmistön osuus + tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \cdot 100$
Koko pääoman tuotto-% (ROA) =	$\frac{\text{liikevoitto - verot}}{\text{taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \cdot 100$
Omavaraisuusaste-% =	$\frac{\text{oma pääoma ja vähemmistön osuus + tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{taseen loppusumma}} \cdot 100$
Kulu - tuotto -suhde =	$\frac{\text{hallintokulut + poistot + liiketoiminnan muut kulut + palkkiokulut}}{\text{rahoituskate + osinkotuotot + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotulos + liiketoiminnan muut tuotot + muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot}}$

KUNTARAOHITUS-KONSERNIN HENKILÖSTÖ JA HALLINTO

Kuntarahoitus-konsernin henkilökunnan määrä on 42.

Emoyhtiön henkilökunnan määrä on 37.

Yhtiöjärjestyksen mukaan emoyhtiön hallitukseen kuuluu yhdeksän jäsentä.

Hallitus (suluissa päätehtävä yhtiön ulkopuolella)

- Puheenjohtaja Asko Koskinen (toimitusjohtaja, Medilaser Oy)
- Varapuheenjohtaja Jari Sokka (suunnittelujohtaja, Kuntien eläkevakuutus)
- Juhani Alanen (maakuntaneuvos, Mikkeli)
- Tapio Korhonen (rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki)
- Eva Liljebloom (professori, Svenska Handelshögskolan, Helsinki)
- Simo Lämsä (maaneuvos, Helsinki)
- Kari Nars (kauppatieteiden tohtori, Helsinki)
- Mikko Pukkinen (kaupunginjohtaja, Turun kaupunki)
- Sisko Seppä (pääsihteeri, SDP:n eduskuntaryhmä)

Tarkastusvaliokunnan jäseninä toimivat Kari Nars (puheenjohtaja), Tapio Korhonen ja Simo Lämsä.

Palkitsemisvaliokunnan jäseninä toimivat Asko Koskinen (puheenjohtaja), Jari Sokka ja Eva Liljebloom.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat:

- Pekka Averio, toimitusjohtaja
- Esa Kallio, toimitusjohtajan sijainen, varatoimitusjohtaja
- Toni Heikkilä, johtaja
- Marjo Tomminen, johtaja
- Jarkko Vuorenmaa, johtaja

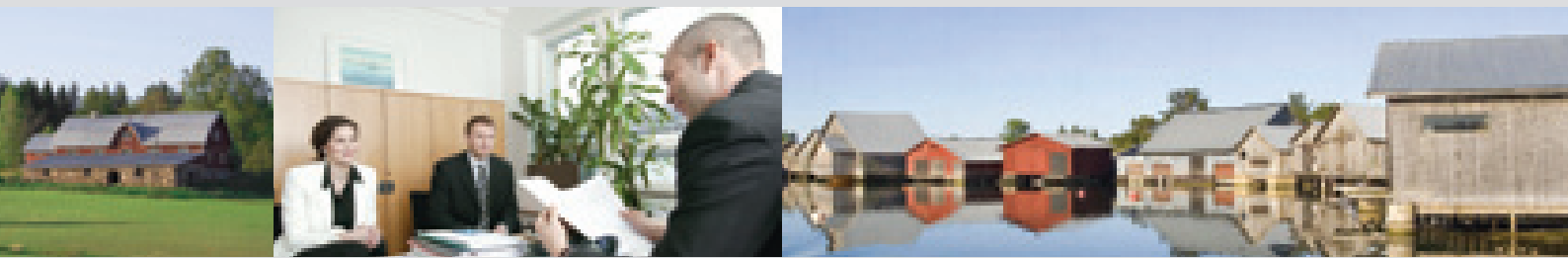
Emoyhtiön tilintarkastaja on KPMG Oy Ab, vastuunalaisena tilintarkastajana KHT Raija-Leena Hankonen.

Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n toimitusjohtajana toimii Kimmo Lehto. Tytäryhtiön henkilökunnan määrä on 5.

Hallitus (suluissa päätehtävä yhtiön ulkopuolella):

- Puheenjohtaja Pekka Averio (toimitusjohtaja, Kuntarahoitus Oyj)
- Marjo Tomminen (johtaja, Kuntarahoitus Oyj)
- Kimmo Lehto

Inspiran tilintarkastaja on KPMG Oy Ab, vastuunalaisena tilintarkastajana KHT Riitta Pyykkö.

TASE (KUNTARAOHITUS-KONSERNI)

	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VARAT			
Käteiset varat		18 054 938,76	11 525 120,31
Saamiset luottolaitoksilta	(3)	117 617 923,95	36 092 355,00
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		7 567 405 657,33	5 848 664 214,62
Saamistodistukset	(4)	3 248 915 882,01	1 916 729 381,68
Osakkeet ja osuudet	(5)	27 219,06	5 247 118,80
Johdannaissopimukset	(6)	1 406 820 165,96	983 653 986,11
Aineettomat hyödykkeet	(7,9)	557 232,61	643 427,31
Aineelliset hyödykkeet	(8,9)	1 322 600,91	1 366 371,61
Muut varat	(10)	512 143,78	1 440 566,03
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(11)	139 201 972,33	101 662 594,74
Laskennalliset verosaamiset	(12)	11 553 596,00	6 214 482,14
VARAT YHTEENSÄ	(2)	12 511 989 332,70	8 913 239 618,35
VELAT JA OMA PÄÄOMA			
VELAT			
Velat luottolaitoksille		700 742 457,06	389 303 737,99
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		683 387 887,36	595 960 927,76
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(13)	9 951 406 053,63	6 565 148 179,86
Johdannaissopimukset	(6)	654 777 972,71	914 956 748,52
Muut velat	(14)	672 956,15	558 482,83
Siirtovelat ja saadut ennakot	(15)	376 035 947,54	324 331 210,87
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(16)	85 671 793,09	45 245 234,90
Laskennalliset verovelat	(12)	12 643 800,00	12 329 160,95
VELAT YHTEENSÄ	(2)	12 465 338 867,54	8 847 833 683,68
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS			
Osakepääoma	(17)	42 583 195,49	42 583 195,49
Vararahasto	(17)	276 711,01	276 711,01
Käyvän arvon rahasto		-32 883 312,18	-15 259 104,73
Kertyneet voittovarot		36 551 725,87	37 768 728,21
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma		46 528 320,19	65 369 529,98
Vähemmistön osuus		122 144,97	36 404,69
OMA PÄÄOMA JA VÄHEMMISTÖN OSUUS YHTEENSÄ		46 650 465,16	65 405 934,67
VELAT JA OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		12 511 989 332,70	8 913 239 618,35

TULOSLASKELMA (KUNTARAHOITUS-KONSERNI)

	Liite	1.1. - 31.12.2008	1.1. - 31.12.2007
Korkotuotot		450 680 982,49	308 865 295,99
Korkokulut		-421 194 661,69	-287 558 596,11
KORKOKATE	(22)	29 486 320,80	21 306 699,88
Palkkiotuotot	(23)	1 291 814,25	368 655,15
Palkkiokulut	(24)	-2 043 244,69	-2 441 411,94
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(25)	2 064 750,19	284 861,77
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(26)	-11 406 451,35	-1 535 181,83
Suojauslaskennan nettotulos	(27)	504 960,33	-497 860,23
Liiketoiminnan muut tuotot	(28)	76 984,65	28 504,96
Hallintokulut	(29)	-6 010 764,74	-6 207 564,51
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(9)	-365 618,64	-384 690,19
Liiketoiminnan muut kulut	(30)	-2 749 659,20	-2 087 607,28
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	(31)	-8 100 000,00	0,00
LIIKEVOITTO		2 749 091,60	8 834 405,78
Tuloverot	(32)	-718 154,78	-1 708 407,65
TILIKAUDEN VOITTO		2 030 936,82	7 125 998,13
Jakautuminen:			
Emoyrityksen omistajille		1 945 196,54	7 114 593,44
Vähemmistölle		85 740,28	11 404,69

RAHAVIRTALASKELMA (KUNTARAHOITUS-KONSERNI)

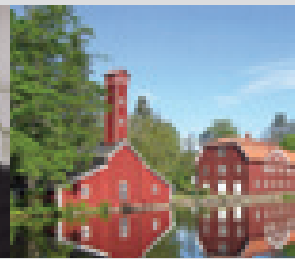
	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	1 293 355 517,91	308 124 750,78
Tilikauden tulos	2 030 936,82	7 125 998,13
Oikaisut	-1 785 224 461,91	16 212 452,33
Myönnettyjen luottojen nettomuutos	3 881 173 568,85	-750 947 138,33
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	55 419 770,06	953 331 477,95
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	-1 083 401 059,56	-4 966 520,30
Valuuttakurssimuutokset, varainhankinta	223 356 763,65	87 368 481,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 036 789 178,90	-205 548 574,44
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-120 416,00	-276 579,00
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-121 849,00	-114 845,00
Sijoitusten muutos	-1 041 645 753,10	-205 217 151,77
Muutos osakkeissa ja osuuksissa	5 098 839,20	0,00
Myyntit aineelliset hyödykkeet	0,00	60 001,33
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	36 861 312,98	-14 486 403,15
Pääomalainojen lyhennykset	39 494 477,58	-12 668 187,93
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-2 633 164,60	-1 843 215,22
Osakepääoman muutos	0,00	25 000,00
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOKSET	293 427 651,99	88 089 773,19
RAHAVARAT 01.01.	510 247 748,92	422 157 975,73
RAHAVARAT 31.12	803 675 400,91	510 247 748,92

Rahavarioihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:

Kassa, kassavarantotalletus, saamiset luottolaitoksilta ja lisäksi 3 kuukauden kuluessa erääntyvät saamistodistukset.

Oikaisut sisältävät poistot ja siirtyvien erien muutokset.

Rahavarat	31.12.2008	31.12.2007
Käteiset varat	18 054 938,76	11 525 120,31
Saamiset luottolaitoksilta	117 617 923,95	35 980 544,34
Saamistodistukset, joiden eräpäivä alle 3 kk	668 002 538,20	462 630 273,61
	803 675 400,91	510 135 938,26

LASKELMA OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA (KUNTARAHOITUS KONSERNI)

1 000 euroa

	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma					Vähemmistön osuus	Oma pääoma
	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voitot-varat	Yhteensä		
OMA PÄÄOMA 31.12.2006	42 583	277	-1 843	32 497	73 514	-	73 514
Osakeanti						25	25
Vuodelta 2006 maksetut osingot				-1 843	-1 843		-1 843
Tilikauden tulos				7 115	7 115	11	7 126
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettomuutos			-13 416		-13 416		-13 416
OMA PÄÄOMA 31.12.2007	42 583	277	-15 259	37 769	65 370	36	65 406
Vuodelta 2007 maksetut osingot				-2 633	-2 633		-2 633
Oikaisu edellisiin vuosiin				-529	-529		-529
Tilikauden tulos				1 945	1 945	86	2 031
Myytavissä olevat rahoitusvarat:							
Käyvän arvon muutoksista			-17 819		-17 819		-17 819
Tuloslaskelmaan siirretty määrä			2 422		2 422		2 422
Luokittelun muutoksista *			-2 228		-2 228		-2 228
OMA PÄÄOMA 31.12.2008	42 583	277	-32 884	36 552	46 528	122	46 650

* Luokittelun muutoksissa siirrettiin myytävissä olevia rahoitusvaroja eräpäivään asti pidettäviin (liitetieto 4).

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Konsernin perustiedot

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oyj (emoyhtiö) ja Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (tytäryhtiö). Kuntarahoitus on kuntasektorin omistama rahoituslaitos, jonka tavoitteena on varmistaa edulliset rahoituspalvelut kuntasektorille.

Konsernin emoyhtiö on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Antinkatu 3 C, 00100 Helsinki. Tytäryhtiön kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Antinkatu 3 C, 00100 Helsinki.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.kuntarahoitus.fi tai konsernin emoyhtiöstä osoitteesta Antinkatu 3 C, 00100 Helsinki.

Kuntarahoitus Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.2.2009 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2008 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksen (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia rahoitusvaroja, käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, johdannaissopimuksia ja suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa.

Seuraavat standardit ja IFRIC-tulkinnat on julkaistu:

- IFRIC 11 IFRS 2 – Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet
- IFRIC 12 Palvelutoimilupajärjestelyt
- IFRIC 14 IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän yläraja vähimmäisrahas-tointivaatimukset ja näiden välinen yhteys

- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen sekä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardien muutokset. Muutokset on annettu lokakuussa 2008 kansainvälisen rahoituskriisin vuoksi ja ne koskevat tiettyjen rahoitusvarojen uudelleenluokittelua. Standardien muutokset on hyväksytty sovellettaviksi EU:ssa.

IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin tehdyt muutokset ovat vaikuttaneet 1.7.2008 alkaen tilinpäätöksen esittämiseen. Uusien IFRIC-tulkintojen soveltamisella ei ole ollut vaikutusta yhtiön tilinpäätöksen sisältöön.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Laatimisperiaatteiden kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät" esitetään tietoa niistä osa-alueista, joissa johdon harkinta tai epävarmuustekijät saattavat aiheuttaa eniten vaikutuksia esitettäviin lukuihin.

Tilinpäätöksen liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Kuntarahoitus luokitteli uudestaan osan etukäteisvarainhankinnan saamistodistuksista. IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin tehtyjen muutosten perusteella siirrettiin 1.7.2008 mukaisiin käypiin arvoihin myytävissä olevien ryhmään kirjattuja saamistodistuksia eräpäivään asti pidettävien ryhmään. Saamistodistuksia luokiteltiin myytävissä olevien ryhmästä eräpäivään asti pidettävien ryhmään myös 1.1.2008. Erittely siirroista on esitetty liitetiedossa 4.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää Kuntarahoitus Oyj:n, joka on emoyhtiö ja sen suoraan omistaman tytäryhtiön Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n tilinpäätökset.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Tilikauden voiton jakautuminen emoyhtiölle ja vähemmistölle on esitetty tuloslaskelman yhteydessä. Vähemmistölle kuuluva osuus omista pääomista on esitetty omana eränään taseessa oman pääoman osana.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu euroiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia.

Ulkomaan rahan määräiset monetaariset saamiset ja velat on muutettu euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän keskikurssia. Arvostuksesta syntyneet kurssierot sisältyvät tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot.

Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostamisperiaatteet

IAS 39-standardiin Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen perustuen yhtiön rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu ja arvostettu seuraavasti:

Lainat ja muut saamiset

Erät arvostetaan efektiivisesti jaksotettuun hankintameroon. Kuitenkin suojauslaskennan kohteena olevat antolainat arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Erään luokitellaan yhtiön etukäteisvarainhankinnan sijoitukset saamistodistuksiin.

Saamistodistukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutos kirjataan taseen omaan pääomaan Käyvän arvon rahastoon. Realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot sekä tulosvaikutteisesti kirjatut arvonalentumiset kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Myytävissä olevista saamistodistuksista kirjataan arvonalentuminen, kun liikkeeseenlaskija luottoluokituksessa on tapahtunut huomattava negatiivinen muutos. Jos arvopaperin markkina-arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen edelleen alentuu, kirjataan arvonalennus tuloslaskelmaan.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Erään luokitellaan sijoitukset saamistodistuksiin, jotka aiotaan pitää eräpäivään saakka. Nämä rahoitusvarat käsitellään kirjanpidossa hankintamenon määräisinä jaksotettuna efektiivisen koron menetelmällä.

Käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat ja -velat

Johdannaiset arvostetaan käypään arvoon tulosvaikut-

teisesti ja johdannaissopimukset kirjataan taseeseen. Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset käyvän arvon muutokset kirjataan taseen vastaavaan erään "Johdannaissopimukset" ja negatiiviset käyvän arvon muutokset taseen vastattavaan erään "Johdannaissopimukset". Muiden kuin käyvän arvon suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

Käyvän arvon optiota sovelletaan korkojohdannaisilla suojattuihin saamistodistuksiin, osaan antolainoista ja sijoitustodistuksiin. Näiden käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

Rahoitusvelat

Erät arvostetaan efektiivisesti jaksotettuun hankintameroon. Suojauslaskennan kohteena oleva varainhankinta arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon.

Kaikessa antolainauksessa yrityksille, julkisyhteisöille ja voittoa tavoittelemattomille yhteisöille on kunnan tai kuntayhtymän takaus tai täytetakausta tai valtion täytetakausta. Lainojen ja muiden saamisten arvon alentumisia ei ole eikä konsernilla ole järjestämättömiä saamisia, joten arvonalentumiskirjauksia ei ole tehty.

Velkojen ottamisen yhteydessä syntyvien palkkioiden kirjauskäytäntö: mikäli velkaa on sitä otettaessa saatu vähemmän tai enemmän kuin yhtiö on lainaehtojen mukaan velvollinen maksamaan takaisin velan erääntyessä, velka merkitään taseeseen sen määräisenä, mitä velasta sitä otettaessa on saatu, oikaistuna velan ottamisesta aiheutuneilla välittömällä palkkiokuluilla. Emissioero jaksotetaan ajan kulumisen perusteella velan juoksuajalle.

Johdannaissopimuksista saatujen ja suoritettujen vuotuisen korkojen erotus kirjataan suojattavan velan korkokulukujen oikaisuksi tai suojattavan saamisen korkotuottojen oikaisuksi siltä tilikaudelta, jolta ne kertyvät.

Käyvän arvon määrytyminen

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden

katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvo on laskettu pääsääntöisesti markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Osalle sijoituksia käypä arvo on laskettu käyttämällä omia arvostusmalleja. Muiden rahoitusvarojen, -velkojen ja johdannaisoppimusten käyvän arvon laskennassa käytetään julkisesti noteerattuja korkoja ja kursseja sekä markkinoilla vakiintuneita arvostusmenetelmiä.

Käyvän arvon rahastoon arvostettujen saamistodistusten arvostusmenetelmät

Markkinanoteeratut saamistodistukset	74,8 %
Muuhun markkinainformaatioon perustuen lasketut saamistodistukset	25,2 %
Emittöjän sijaintivaltion takaamien pankkien uusemissiot	9,7 %
Riskiprofiililtaan samankaltainen saamistodistus	4,0 %
Luottoluokituksen perusteella määritelty tuottokäyrä (kassavirtalaskelma)	11,2 %
Markkinakorkokäyrä (kassavirtalaskelma)	0,3 %
Käyvän arvon rahasto yhteensä	100,0 %

Yhtiöllä on rahoitusvaroja ja -velkoja, joissa kytketyn johdannaisen taloudelliset ominaispiirteet eivät liity läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin. Tällaisten hybridi-instrumenttien kytketty johdannainen kirjataan taseeseen ja johdannaisen käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Pääsopimuksen tasearvo lasketaan IAS 39 -standardin instrumenttiluokittelun mukaisesti. Yhtiö on tehnyt varainhankinnassa jokaiseen erottamista vaativaan hybridi-instrumenttiin täysin suojaavan johdannaisoppimuksen.

Suojauslaskenta

Suojauslaskennan piiriin kuuluvissa erissä arvostetaan johdannaisoppimusten lisäksi käypään arvoon tulosvaikutteisesti johdannaisilla suojattu kiinteäkorkoinen ja pitkiin viitekorkoihin sidottu sekä strukturoituihin korkoehtoihin perustuva antolainaus ja johdannaisoppimuksilla suojattu varainhankinta. Suojauksen tulos lasketaan suojausinstrumentin arvon muutoksen suhteena suojauskohteen arvonmuutokseen. Jotta suojaus on tehokas, tulee suojaustuloksen olla vähintään 80 % ja enintään 125 %. Suojauksen tehokkuus todennetaan merkittäessä sopimus käyvän arvon suojauslaskennan kohteeksi ja sen jälkeen vähintään puolivuositain.

Suojauslaskennan piiriin kuuluvien johdannaisoppimusten ja niillä suojattujen tase-erien käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Suojauslaskennan nettotulos.

Rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen kirjaaminen ja taseesta pois kirjaaminen

Lainat ja muut saamiset merkitään taseeseen asiakkaan nostaessa lainan, myytävissä olevat rahoitusvarat ja johdannaisoppimukset selvityspäivänä ja rahoitusvelat silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus varoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun veloitteet on täytetty.

Vuokrasoppimukset

Vuokrasoppimukset luokitellaan rahoitusleasingsoppimuksiin ja muihin vuokrasoppimuksiin sen perusteella siirtyvätkö omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut vuokralle ottajalle. Kuntarahoituksella ei ole rahoitusleasingsoppimuksiksi luokiteltavia vuokrasoppimuksia.

Muiden vuokrasoppimusten osalta Kuntarahoitus on vuokralle ottaja. Sopimusten perusteella suoritettavat ja saatavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Muut vuokrasoppimukset ovat lähinnä toimitiloihin liittyviä sopimuksia.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla.

Koneet ja kalusto poistetaan suunnitelman mukaisesti tasapoistoina 5 vuodessa. Aktivoidut atk-laitteet ja -ohjelmat poistetaan pääosin tasapoistoin 4 vuodessa. Antolainojen ja asiakastietojen hallintaan kehitetty atk-ohjelma poistetaan 7 vuodessa. Toimiston remonttikulut poistetaan toimiston määräaikaisen vuokrasoppimuksen päättymiseen mennessä tasapoistoin. Kiinteistö poistetaan tasapoistoina 25 vuodessa.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Jokaisena tilinpäätöspäivänä aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta arvioidaan, onko arvonalentumisesta viitteitä. Jos arvon alentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio.

Tuottojen ja kulujen kirjaaminen

Korkokate

Korkotuotot ja -kulut kirjataan efektiivisen koron menetelmällä. Efektiivisen koron laskemisessa otetaan huomioon saadut ja maksetut palkkiot, transaktiomenot sekä mahdolliset yli- ja alikurssit.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot sisältää palkkiotuotot rahoituksen neuvonantopalveluista. Palkkiokulut sisältää maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja ohjelmien päivityskulut. Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan pääsääntöisesti palvelun suorittamisen yhteydessä.

Suojauslaskennan nettotulos

Suojauslaskennan nettotulos sisältää suojauslaskennassa olevien rahoitusvarojen, -velkojen ja niitä suojaavien johdannaissopimusten nettotuloksen käypään arvoon arvostamisesta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman erään "Tuloverot" kirjataan konserniyhtiöiden tulosten perusteella määräytyvät suoriteperusteiset verot ja laskennallisten verojen muutokset IAS 12 -standardin Tuloverot mukaisesti. Verot on oikaistu edellisiin kausiin liittyvillä veroilla.

Suoraan omaan pääoman kirjattuihin eriin liittyvä vero-vaikutus on kirjattu osaksi omaa pääomaa.

Laskennalliset verot lasketaan pääsääntöisesti lähes kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä.

Laskennalliset verosaamiset muodostuvat rahoitusinstrumenttien käypään arvoon arvostamisen negatiivisista arvonmuutoksista. Laskennalliset verovelat muodostuvat rahoitusinstrumenttien käypään arvoon arvostamisen positiivisista arvonmuutoksista sekä emoyhtiössä tehdyn luottotappiovarauksen purkamisesta konsernitilinpäätöksessä.

Johdon harkintaa edellyttävät laa- timisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

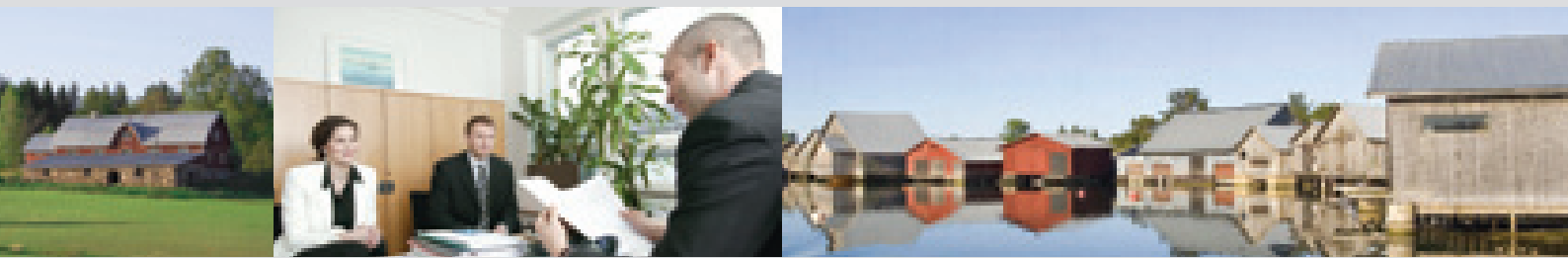
Kuntarahoituksessa keskeiset arviot liittyvät rahoitusinstrumenttien käypien arvojen määrittämiseen.

Riskienhallintaperiaatteet on kuvattu osana toimintakertomusta.

Uusien standardien soveltaminen

Vuonna 2009 voimaan tulevat seuraavat standardit ja tulkin-
natt, joiden ei arvioida vaikuttavan merkittävästi Kunta-
rahoituksen konsernitilinpäätökseen:

- IFRS 8 Operating Segments (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IAS 23 Vieraan pääoman menot (uudistettu 2007) (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IFRIC 13 Kanta-asiakasohjelmat (voimassa 1.7.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen (uudistettu 2007) (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen (uudistettu 2008) (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös (muutettu 2008) (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IFRS 2 Osakeperusteiset maksut -standardin muutokset – Vesting Conditions and Cancellations (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen ja IAS 32 Rahoitusinstrumentit; esittämistapa -standardin muutokset - Puttable Financial Instruments and Obligations Arising on Liquidation) (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- Improvements to IFRSs -muutokset (Annual Improvements 2007) (voimaan pääsääntöisesti 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- Muutokset standardeihin IFRS 1 Ensimmäinen IFRS- standardien käyttöönotto ja IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös – Cost of an Investment in a Subsidiary, Jointly Controlled Entity or Associate (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen -standardin muutos – Eligible Hedged Items (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IFRIC 15 Agreements for the Construction of Real Estate ((voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)
- IFRIC 16 Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation (voimassa 1.10.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

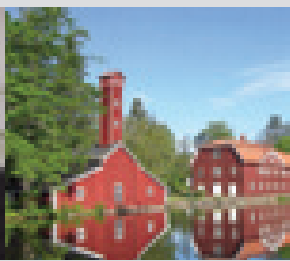
Tasetta koskevat liitetiedot

1. Kuntarahoitus-konsernin toimialana on luottolaitostoiminta ja rahoituspalveluiden tarjoaminen ja luotonannon markkina-alueena on Suomi.
2. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

31.12.2008

Rahoitusvarat	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat erät	Suojaavat johdannais-sopimukset	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	18 055	-	-	-	-	18 055	18 055
Saamiset luottolaitoksilta	117 618	-	-	-	-	117 618	117 618
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	3 385 701	-	-	4 181 705	-	7 567 406	7 567 406
Saamistodistukset	343 524	2 632 760	198 966	73 666	-	3 248 916	3 248 916
Osakkeet ja osuudet	-	27	-	-	-	27	27
Johdannais-sopimukset	-	-	-	158 149	1 248 671	1 406 820	1 406 820
Aineettomat hyödykkeet	557	-	-	-	-	557	557
Aineelliset hyödykkeet	1 323	-	-	-	-	1 323	1 323
Muut varat	512	-	-	-	-	512	512
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	139 202	-	-	-	-	139 202	139 202
Laskennalliset verosaamiset	11 554	-	-	-	-	11 554	11 554
Yhteensä	4 018 046	2 632 787	198 966	4 413 520	1 248 671	12 511 990	12 511 990

Rahoitusvelat	Muut rahoitusvelat	Käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat erät	Suojaavat johdannais-sopimukset	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	374 834	325 908	-	700 742	700 742
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	124 010	559 378	-	683 388	683 388
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 675 808	8 275 598	-	9 951 406	9 951 406
Johdannais-sopimukset	-	165 443	489 335	654 778	654 778
Muut velat	673	-	-	673	673
Siirtovelat ja saadut ennakot	376 036	-	-	376 036	376 036
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	51 177	34 495	-	85 672	85 672
Laskennalliset verovelat	12 644	-	-	12 644	12 644
Yhteensä	2 615 182	9 360 822	489 335	12 465 339	12 465 339

31.12.2007	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat erät	Suojaavat johdannais-sopimukset	Yhteensä	Käypä arvo
Rahoitusvarat							
Käteiset varat	11 525	-	-	-	-	11 525	11 525
Saamiset luottolaitoksilta	36 092	-	-	-	-	36 092	36 092
Saamiset yleisöltä ja julkis-yhteisöiltä	2 630 430	-	-	3 218 234	-	5 848 664	5 848 664
Saamistodistukset	248 865	1 619 334	9 504	39 026	-	1 916 729	1 916 729
Osakkeet ja osuudet	-	5 247	-	-	-	5 247	5 247
Johdannaissopimukset	-	-	-	232 182	751 472	983 654	983 654
Aineettomat hyödykkeet	643	-	-	-	-	643	643
Aineelliset hyödykkeet	1 366	-	-	-	-	1 366	1 366
Osakeantisaamiset	1 441	-	-	-	-	1 441	1 441
Muut varat	101 663	-	-	-	-	101 663	101 663
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	6 214	-	-	-	-	6 214	6 214
Laskennalliset verosaamiset	648	-	-	-	-	648	648
Yhteensä	3 038 239	1 624 581	9 504	3 489 442	751 472	8 913 238	8 913 238

Rahoitusvelat	Muut rahoitus-velat	Käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat erät	Suojaavat johdannais-sopimukset	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	256 053	133 251	-	389 304	389 304
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	109 967	485 994	-	595 961	595 961
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 297 392	5 267 756	-	6 565 148	6 565 148
Johdannaissopimukset	-	230 839	684 118	914 957	914 957
Muut velat	558	-	-	558	558
Siirtovelat ja saadut ennakot	324 331	-	-	324 331	324 331
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	11 177	34 068	-	45 245	45 245
Laskennalliset verovelat	12 329	-	-	12 329	12 329
Yhteensä	2 011 807	6 151 908	684 118	8 847 833	8 847 833

Antolainaukseen ja varainhankintaan sovelletaan korko- ja valuuttariskin sekä muiden hintariskien osalta käyvän arvon suojauslaskentaa tai käyvän arvon optiota, joten kirjanpitoarvot vastaavat näiden varallisuus- ja velkaerien käypä arvoa.

3. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2008	Yhteensä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	116 829	997	115 832
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	789	789	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	117 618	1 786	115 832
31.12.2007	Yhteensä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
luottolaitoksilta	35 783	3 952	31 831
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	309	309	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	36 092	4 261	31 831

4. Saamistodistukset

31.12.2008	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	16 873	342 560	270 245
Eräpäivään asti pidettävät	-	3 717	4 507
Muiden julkisyhteisöjen jvk:t	-	3 717	4 507
Myytavissä olevat	16 873	338 843	265 737
Kuntatodistukset	-	338 843	235 259
Valtion jvk:t	16 873	-	30 478
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	-	2 889 483	2 889 483
Eräpäivään asti pidettävät	-	195 249	195 249
Pankkien jvk:t	-	31 396	31 396
Muut saamistodistukset	-	163 853	163 853
Myytavissä olevat	-	2 694 234	2 694 234
Pankkien sijoitustodistukset	-	1 112 331	1 112 331
Yritystodistukset	-	4 681	4 681
Pankkien jvk:t	-	1 272 524	1 272 524
Muut saamistodistukset	-	304 698	304 698
Saamistodistukset yhteensä	16 873	3 232 043	3 248 916
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	16 873	1 448 451	1 465 324
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	16 215	16 215

Luokittelun muutokset: Myytävissä olevista on siirretty eräpäivään asti pidettäviin

	Sijoitusten käypä arvo siirtohetkellä
1.1.2008	171 935
1.7.2008	34 967
Yhteensä	206 902

Mikäli luokittelun muutosta ei olisi tehty, sijoitusten käyvän arvon muutoksilla olisi ollut 22 319 tuhannen euron negatiivinen vaikutus käyvän arvon rahastoon.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin siirrettyjen saamistodistusten arvostuseroa on purettu käyvän arvon rahastosta 852 tuhannen euroa vuonna 2008.

31.12.2007	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamis- todistukset	30 478	239 767	270 245
Eräpäivään asti pidettävät	-	4 507	4 507
Muiden julkisyhteisöjen jvk:t	-	4 507	4 507
Myytavissä olevat	30 478	235 259	265 737
Kuntatodistukset	-	235 259	235 259
Valtion jvk:t	30 478	-	30 478

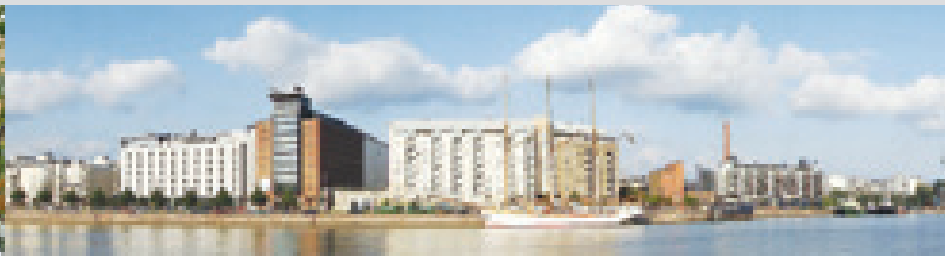
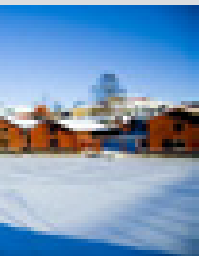
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	-	1 646 485	1 646 485
Eräpäivään asti pidettävät	-	4 996	4 996
Pankkien jvk:t	-	4 996	4 996
Myytävissä olevat	-	1 641 488	1 641 488
Pankkien sijoitustodistukset	-	169 059	169 059
Yritystodistukset	-	13 606	13 606
Pankkien jvk:t	-	965 201	965 201
Muut saamistodistukset	-	493 623	493 623
Saamistodistukset yhteensä	30 478	1 886 251	1 916 729
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	30 478	1 195 929	1 226 407
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	21 677	21 677

5. Osakkeet ja osuudet

31.12.2008	Julkisesti noteeratut	Muut	Joista luottolaitoksissa
Myytävissä olevat	-	27	-
Yhteensä	-	27	-
31.12.2007	Julkisesti noteeratut	Muut	Joista luottolaitoksissa
Myytävissä olevat	-	5 247	-
Yhteensä	-	5 247	-

6. Johdannaissopimukset

31.12.2007	Kohde-etuuden nimellisarvo Jäljellä oleva maturiteetti			Käypä arvo		
	Alle 1 vuotta	1 – 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
Muut kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset						
Korkejohdannaiset Koronvaihtosopimukset	587 200	426 547	650 558	1 664 305	12 449	17 392
Valuuttajohdannaiset Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	106 471	106 471	-	165
Osakejohdannaiset	107 633	651 958	183 964	943 555	135 978	139 714
Muut johdannaiset	-	73 088	228 498	301 586	9 722	8 172
Yhteensä	694 833	1 151 593	1 169 491	3 015 917	158 149	165 443
Suojaamistarkoituksessa tehdyt						
Korkejohdannaiset Koronvaihtosopimukset	1 001 336	1 848 038	3 718 412	6 567 786	47 472	85 392
Valuuttajohdannaiset Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 340 217	2 817 022	3 183 862	7 341 100	1 201 199	403 943
Yhteensä	2 341 553	4 665 060	6 902 274	13 908 887	1 248 671	489 335
Kaikki yhteensä	3 036 386	5 816 653	8 071 765	16 924 804	1 406 820	654 778

31.12.2007	Kohde-etuuden nimellisarvo Jäljellä oleva maturiteetti			Käypä arvo		
	Alle 1 vuotta	1 – 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
Muut kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset						
Korkojohdannaiset Koronvaihtosopimukset	165 000	311 600	195 500	672 100	18 883	17 453
Valuuttajohdannaiset Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	116 946	116 946	1 044	1 131
Osakejohdannaiset	78 768	247 536	296 149	622 453	201 246	201 246
Muut johdannaiset	1 838	4 100	195 000	200 938	11 009	11 009
Yhteensä	245 606	563 236	803 595	1 612 437	232 182	230 839
Suojaamistarkoituksessa tehdyt						
Korkojohdannaiset Koronvaihtosopimukset	2 037 336	2 964 703	2 135 320	7 137 359	76 725	60 649
Valuuttajohdannaiset Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 340 479	1 349 628	1 212 187	3 902 294	674 747	623 469
Yhteensä	3 377 815	4 314 331	3 347 507	11 039 653	751 472	684 118
Kaikki yhteensä	3 623 421	4 877 567	4 151 102	12 652 090	983 654	914 957

7. Aineettomat hyödykkeet	31.12.2008	31.12.2007
IT-kulut	404	467
Muut aineettomat hyödykkeet	153	176
Yhteensä	557	643
8. Aineelliset hyödykkeet		
	31.12.2008	31.12.2007
Kiinteistöt	1008	1034
Muut aineelliset hyödykkeet	315	332
Yhteensä	1323	1366

9. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

31.12.2008	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
		Kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	1 589	1 145	1 185	2 330
+ Lisäykset tilikautena	122	10	111	121
- Vähennykset tilikautena	-	-	136	136
Hankintameno 31.12.	1711	1 155	1 160	2 315
Kertyneet poistot 1.1.	946	111	853	964
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	130	130
+ Tilikauden poisto	208	36	122	158
Kertyneet poistot 31.12.	1 154	147	845	992
Kirjanpitoarvo 31.12.	557	1 008	315	1 323

31.12.2007	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
		Kiinteistöt	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	1 474	1 004	1 182	2 186
+ Lisäykset tilikautena	115	141	136	277
- Vähennykset tilikautena	-	-	133	133
Hankintameno 31.12.	1 589	1 145	1 185	2 330
Kertyneet poistot 1.1.	732	78	787	865
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	72	72
+ Tilikauden poisto	214	33	138	171
Kertyneet poistot 31.12.	946	111	853	964
Kirjanpitoarvo 31.12.	643	1 034	332	1 366

10. Muut varat 31.12.2008 31.12.2007

Muut 512 1 441

11. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot 31.12.2008 31.12.2007

Korot 126 210 101 341

Muut 12 992 322

Yhteensä **139 202** **101 663**

12. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

	31.12. 2007	Kirjattu tuloslas- kelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset				
Käyvän arvon rahastosta	5 362	-	6 192	11 554
Arvonlentumisista	436	- 436	-	-
Arvopaperikaupan nettotuotoista	288	29	- 317	-
Suojauslaskennan nettotuotoista	128	83	- 211	-
Yhteensä	6 214	- 324	5 664	11 554
Laskennalliset verovelat				
Arvopaperikaupan nettotuotoista	398	- 398	-	-
Suojauslaskennan nettotuotoista	-	-	-	-
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	11 918	726	-	12 644
Muut erät	13	- 13	-	-
Yhteensä	12 329	315	-	12 644
	31.12. 2006	Kirjattu tuloslas- kelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset				
Käyvän arvon rahastosta	648	-	4 714	5 362
Arvonlentumisista	-	436	-	436
Arvopaperikaupan nettotuotoista	-	288	-	288
Suojauslaskennan nettotuotoista	-	128	-	128
Yhteensä	648	852	4 714	6 214
Laskennalliset verovelat				
Arvopaperikaupan nettotuotoista	289	109	-	398
Suojauslaskennan nettotuotoista	212	-212	-	-
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	10 158	1 760	-	11 918
Muut erät	110	-97	-	13
Yhteensä	10 769	1 560	-	12 329

13. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

	31.12.2008		31.12.2007	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	9 438 980	10 602 767	6 108 142	7 089 892
Muut	512 426	514 600	457 006	462 600
Yhteensä	9 951 406	11 117 367	6 565 148	7 552 492

Kaikki emoyhtiön varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

14. Muut velat	31.12.2008	31.12.2007
Maksujenvälitys	129	139
Muut	544	419
Yhteensä	673	558

15. Siirtovelat ja saadut ennakot	31.12.2008	31.12.2007
Korot	375 199	322 258
Muut	2 073	1 224
Yhteensä	376 036	324 331

16. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

31.12.2008	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
Debentuurilainat					
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	34 495	Kiinteä	9.5.2016
Pääomalainat					
2) Pääomalaina 1/03	EUR	10 000	10 000	Euribor 6kk	10.12.2010
3) Pääomasijoitukset	EUR	1 177	1 177	Euribor 12kk	
4) lkuinen laina 1/08	EUR	40 000	40 000	Euribor 6kk	31.3.2013
Yhteensä		86 177	85 672		

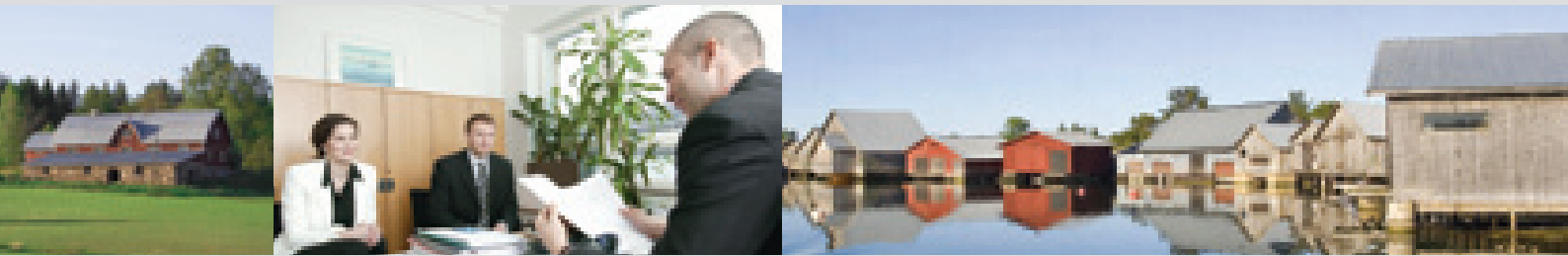
31.12.2007	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
Debentuurilainat					
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	35 000	Kiinteä	9.5.2016
3) Pääomalaina 1/03	EUR	10 000	10 000	Euribor 6kk	10.12.2010
3) Pääomasijoitukset	EUR	1 177	1 177	Euribor 12kk	
Yhteensä		46 177	46 177		

Lainojen ehdot:

1) Lainan eräpäivä on 9.5.2021. Yhtiöllä on oikeus maksaa lainan pääoma kertyneine korkoineen ennaikaisesti takaisin koronmaksupäivänä alkaen 9.5.2016, aikaisemmin vain Rahoitustarkastuksen kirjallisella suostumuksella. Debentuurilaina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkautuessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Laina on etuoikeusasemaltaan vähintään samassa asemassa kuin yhtiön tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen laskemat tai ottamat debentuurilainat, joilla on eräpäivä ja vastaavanehtoiset sitoumukset.

2) Lainassa ei ole eräpäivää. Yhtiö on sitoutunut maksamaan korkoa vain, jos maksettava määrä voidaan käyttää voitonjakoon yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaan. Laina ei tuota kumulatiivista oikeutta korkoon. Laina voidaan maksaa takaisin edellyttäen, että Kuntarahoituksen viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisella sidotulla pääomalla ja muilla jakokelvottomilla varoilla on täysi kate ja Rahoitustarkastus antaa takaisinmaksulle luvan. Tilikauden loppuun asti kertynyt korko on kirjattu tilinpäätöksessä korkokuluksi.

Pääomalaina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkautuessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Yhtiön pääomalaina on etuoikeusasemaltaan samassa asemassa kuin tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen lasketut tai otetut pääomalainat ja vastaavanehtoiset sitoumukset. Lainalla on parempi etuoikeus kuin yhtiön osakkeilla.

3) Pääomasijoitukset eivät ole irtisanottavissa, mutta yhtiö voi maksaa ne takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla edellyttäen, että yhtiön omat varat eivät alene alle minimitason. Korkoa voidaan maksaa vain siltä osin ja siinä määrin kuin voitonjako luottolaitoksessa on mahdollinen ja voitonjakokelpoiset varat siihen riittävät ja luottolaitoksen hallitus niin päättää. Oikeus koronmaksuun ei siirry seuraaville tilikausille, mikäli korkoa ei ole aikaisemmilta vuosilta maksettu. Osa pääomasijoituksista konvertoitiin Rahoitustarkastuksen luvalla (Dnro 1/310/2007) osakkeiksi. Hallitus on päättänyt, että pääomasijoituksille (1 177 tuhatta euroa) ei makseta korkoa vuodelta 2008.

4) Lainassa ei ole eräpäivää. Yhtiöllä on oikeus maksaa lainan pääoma kertyneine korkoineen ennaikaisesti takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla aikaisintaan 31.3.2013. Yhtiöllä on oikeus lykätä velasta maksettavan koron maksua, mikäli yhtiön vakavaraisuus ei täytä lain vaatimuksia, yhtiöllä ei ole jakokelpoisia varoja tai yhtiö ei voi muuten jakaa osinkoa.

Laina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkautuessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Laina on etuoikeusasemaltaan vähintään samassa asemassa kuin yhtiön muut vastaavat ikuiset lainat ja tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen laskemat tai ottamat vastaavat ikuiset lainat. Tilikauden loppuun asti kertynyt korko on kirjattu tilinpäätöksessä korkokulukuksi.

17. Omaa pääomaa koskevat liitetiedot

Osakkeiden lukumäärän muutosten vaikutukset:

	Osakkeiden lukumäärä (1 000 kpl)	Osake- pääoma	Vara- rahasto	Yhteensä
31.12.2006	26 332	42 583	277	42 860
31.12.2007	26 332	42 583	277	42 860
31.12.2008	26 332	42 583	277	42 860

Emoyhtiön osakkeita ei ole jaettu erilajisiin osakkeisiin. Osakkeen nimellisarvo on yksi euro. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

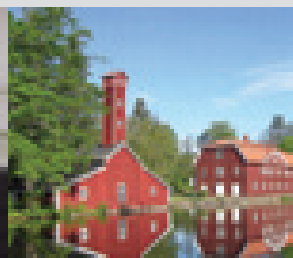
Oman pääoman rahastot:

Vararahasto on osakeyhtiölain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sidottua omaa pääomaa.

Käyvän arvon rahastoon kirjataan myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset.

18. Ehdolliset varat

Konsernilla on 2 924 tuhannen euron suuruinen saatava Lehman Brothers International (Europe):lta (takaajana Lehman Brothers Holdings Inc.). Perintätulos riippuu edellä mainittujen Lehman-yhtiöiden takaisinmaksukyystä ja insolvenssimenettelyn lopputuloksesta.

19. Ehdolliset velat sekä vastuut ja vakuudet	31.12.2008	31.12.2007
Pantatut velkakirjat Kuntien takauskeskukselle	7 521 685	5 880 898
Pantatut saamistodistukset Kuntien takauskeskukselle	2 969 026	1 699 322
Yhteensä	10 490 711	7 580 220
Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2008	31.12.2007
Sitovat luottolupaukset	832 161	529 824
20. Vuokravastuut	31.12.2008	31.12.2007
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	567	527
Yli vuoden enintään viiden vuoden kuluessa erääntyvät	1 630	1 735
Yli viiden vuoden kuluessa erääntyvät	-	276
Yhteensä	2 197	2 538

21. Lähipiiritapahtumat

Johdon palkat ja palkkiot	2008	2007
Toimitusjohtaja	297	339
Varatoimitusjohtaja	214	238

Hallituksen jäsenille maksetaan vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 13 500 euroa, varapuheenjohtajan 10 000 euroa ja hallituksen muiden jäsenten 8 000 euroa. Tarkastus- ja palkitsemisvaliokuntien puheenjohtajien vuosipalkkio on 10 000 euroa. Kokouspalkkio on suuruudeltaan 250 euroa kokoukselta.

Luottolaitoksen lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja muut rahoitussaamiset:

Kuntarahoituksella ei ole luottolaitostoiminnasta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaisia laina- tai rahoitussaamisia tai muita vastuita lähipiiriltä.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

22. Korkotuotot eriteltyinä	2008	2007
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	4 316	1 622
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	293 780	226 162
Saamistodistuksista	122 408	70 407
Johdannaissopimuksista	26 719	6 842
Muut korkotuotot	3 458	3 832
Yhteensä	450 681	308 865
Korkokulut eriteltyinä	2008	2007
Veloista yleisölle	19 555	14 422
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	19 626	16 756
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	348 383	239 534
Johdannaissopimuksista	29 708	13 863
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	3 923	2 685
Muut korkokulut	-	299
Yhteensä	421 195	287 559

23. Palkkiotuotot	2008	2007
Rahoituksen neuvonantopalvelut	1 292	369
Yhteensä	1 292	369

24. Palkkiokulut	2008	2007
Maksetut toimitusmaksut	78	87
Muut	1 965	2 354
Yhteensä	2 043	2 441

Erä Muut sisältää maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja ohjelmien päivityskulut.

25. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2008	Myyntivoitot ja -tappiot (nto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut			
Saamistodistukset	327	4996	5323
Johdannaissopimukset	- 72	- 9 499	- 9 571
Muut rahoitusvarat	-	6 241	6 241
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	255	1 738	1 993
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-	72	72
Yhteensä	255	1810	2065

2007	Myyntivoitot ja -tappiot (nto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut			
Saamistodistukset	-	- 473	- 473
Johdannaissopimukset	-	784	784
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-	311	311
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-	- 26	- 26
Yhteensä	-	285	285

26. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2008	2007
Rahoitusvarojen luovutuksista	- 5 122	141
Arvonalentumisista		
Lehman Brothers Holdings Inc.	- 3 862	-
Claris Ltd Claris Ltd	-	- 1 676
Siirroista käyvän arvon rahastosta	- 2 422	-
Yhteensä	- 11 406	- 1 535

27. Suojauslaskennan nettotulos	2008	2007
Suojausinstrumenttien nettotulos	113 727	602 687
Suojauskohteiden nettotulos	- 113 222	- 603 185
Yhteensä	505	- 498

28. Liiketoiminnan muut tuotot	2008	2007
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-	12
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot	77	17
Yhteensä	77	29

29. Hallintokulut	2008	2007
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	2 939	3 223
Eläkekulut	584	625
Muut henkilösivukulut	238	256
Yhteensä	3 761	4 104
Muut hallintokulut	2 250	2 104
Yhteensä	6 011	6 208

Henkilöstö	2008		2007	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakituinen kokoaikainen	41	41	37	36
Vakituinen osa-aikainen	1	1	1	1
Yhteensä	42	42	38	37

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta.

30. Liiketoiminnan muut kulut	2008	2007
Vuokratkulut	969	889
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	1 781	1 199
Yhteensä	2 750	2 088

31. Arvonlentumistappiot muista rahoitusvaroista

31.12.2008	Sopimuskohtaiset	Tuloslaskelmaan
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista	arvonlennustappiot	kirjatut
Glitnir Bank hf.	7 200	7 200
Landsbanki Islands hf.	900	900
Yhteensä	8 100	8 100

32. Tuloverot	2008	2007
Tilikauden tulokseen perustuva vero	66	1001
Edellisten tilikausien verot	13	-
Laskennalliset verot	639	707
Yhteensä	718	1 708
Tulos ennen veroja	2 749	8 834
Verot kotimaan verokannalla	715	2 297
Vähennyskelvottomat kulut	55	- 589
Verot aikaisemmilta vuosilta	- 52	-
Verot tuloslaskelmassa	718	1 708

33. Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Kuntarahoitus korottaa Euro Medium Term Note (EMTN) – ohjelman määrää 9 miljardista 15 miljardiin euroon ja Treasury Bill – ohjelman (KVS) määrää 800 miljoonasta 2 miljardiin euroon. Korotukset tehdään helmi-maaliskuun aikana.

Emoyhtiö pyrkii vahvistamaan ensisijaisia omia varojaan osakeannin avulla ja tarvittaessa myös yhtiön toissijaisia omia varoja vuoden 2009 aikana. Toimien tarkoituksena on varmistaa, että emoyhtiön vakavaraisuus ei tule rajoittamaan näköpiirissä olevaa voimakasta liiketoiminnan kasvua.

Annin avulla voidaan tukea emoyhtiön erinomaisen luottoluokituksen säilymistä nykyisellään sekä varmistaa emoyhtiön kustannustehokas varainhankinta ja sitä kautta edullinen antolainaus omistajilleen.

Emoyhtiön hallitus esittää 12.3.2009 pidettävälle yhtiökokoukselle osakeannin järjestämistä maaliskesäkuussa. Suomen hallitus teki 27.1.2009 päätöksen, että Suomen valtio osallistuu osakeantiin enintään 20 miljoonan euron suuruisella panostuksella.

34. Pääomanhallinta

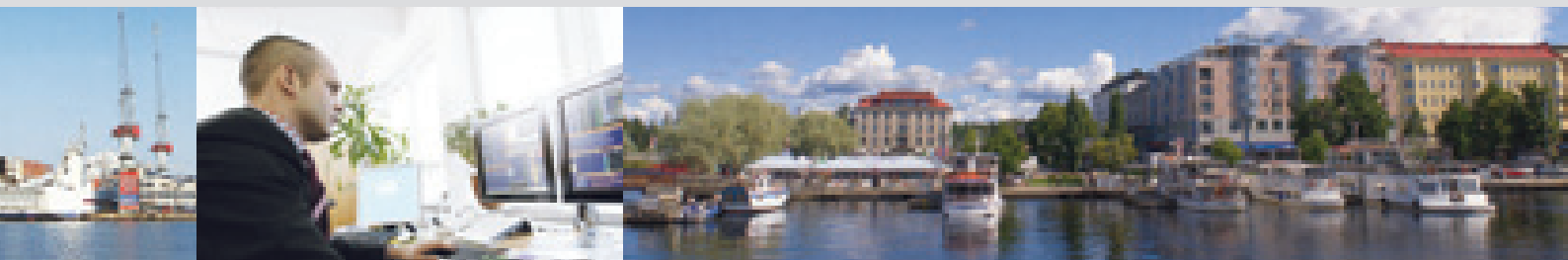
Kuntarahoituksen omaa pääomaa koskevat tavoitteet suhteessa yhtiön riskinottoon ja toimintaympäristöön määritellään vuosisuunnittelun yhteydessä. Suunnitteluhorisontti on kolme vuotta. Hallitus hyväksyy pääomanhallintasuunnitelman ja valvoo sitä.

TASE (KUNTARAHOITUS OYJ EMOYHTIÖ)

VASTAAVAA	Liite	31.12.2008	31.12.2007
Käteiset varat			
Kassa		2 317,85	1 996,75
Kassavarantotalletus		18 052 620,91	11 523 123,56
Keskuspankkirahoituksen oikeuttavat saamistodistukset	(3)	1 465 324 203,62	1 226 406 842,15
Saamiset luottolaitoksilta	(1)		
Vaadittaessa maksettavat		1 588 419,75	4 149 557,17
Muut		<u>11 5831 564,18</u>	<u>31 830 987,17</u>
		117 419 983,93	35 980 544,34
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(2)	7 567 405 657,33	5 884 973 885,51
Saamistodistukset	(3)		
Julkisyhteisöiltä		342 559 746,80	239 767 056,71
Muilta		<u>1 441 031 931,59</u>	<u>450 555 482,82</u>
		1 783 591 678,39	690 322 539,53
Osakkeet ja osuudet	(4)	27 219,06	5 247 118,80
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	(4)	100 000,00	100 000,00
Johdannaissopimukset	(5)	1 406 820 165,96	146 802 362,97
Aineettomat hyödykkeet	(6,8)	557 232,61	643 427,31
Aineelliset hyödykkeet	(7,8)		
Muut aineelliset hyödykkeet		1 322 600,91	1 360 051,78
Muut varat	(9)	0,00	1 306 462,56
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(10)	139 173 602,33	101 662 594,74
Laskennalliset verosaamiset	(11)	11 553 596,00	5 797 093,07
VASTAAVAA YHTEENSÄ	(16 - 18)	12 511 350 878,90	8 112 128 043,07

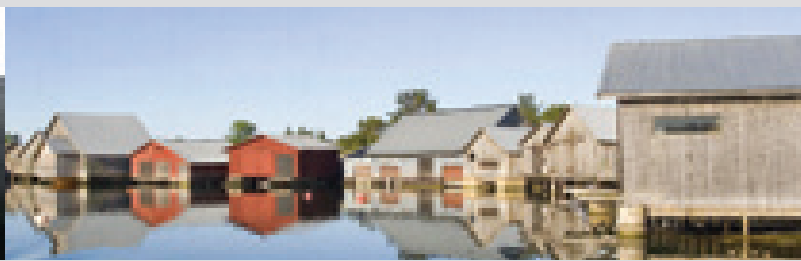
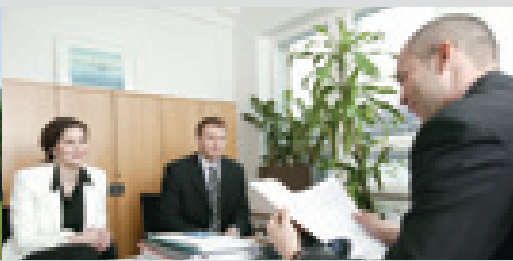
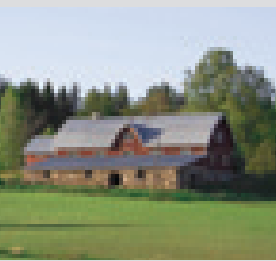

VASTATTAVAA	Liite	31.12.2008		31.12.2007
VIERAS PÄÄOMA				
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille				
Luottolaitoksille				
Muut			700 742 457,06	395 593 934,93
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille				
Muut velat			683 387 887,36	655 554 880,24
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(12)			
Joukkovelkakirjalainat		9 438 980 497,94	5 890 788 458,34	
Muut		<u>512 425 555,69</u>	<u>457 005 785,63</u>	6 347 794 243,97
Johdannaissopimukset	(5)		654 777 972,71	478 161 229,28
Muut velat	(13)		497 456,79	492 802,17
Siirtovelat ja saadut ennakot	(14)		375 807 283,02	111 430 795,40
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(15)		85 671 793,09	46 177 315,51
Laskennalliset verovelat	(11)		0,00	397 444,29
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Vapaaehtoiset varaukset			48 630 000,00	45 840 000,00
OMA PÄÄOMA				
	(19 - 21)			
Osakepääoma				
Osakepääoma			43 008 044,20	43 008 044,20
Muut sidotut rahastot				
Vararahasto		276 711,01	276 711,01	
Käyvän arvon rahasto		<u>-32 883 312,18</u>	<u>-32 606 601,17</u>	<u>-15 259 104,73</u>
Edellisten tilikausien voitto		26 582,20	4 126,40	
Tilikauden voitto		<u>1 950,01</u>	<u>28 532,21</u>	<u>2 655 620,40</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	(16 - 18)		12 511 350 878,90	8 112 128 043,07
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET				
	(35)			
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset			832 161 340,00	529 824 490,00

TULOSLASKELMA (KUNTARAHOITUS OYJ EMOYHTIÖ)

	Liite	1.1. - 31.12.2008	1.1. - 31.12.2007
Korkotuotot		450 680 982,49	308 754 630,30
Korkokulut		-421 194 661,69	-287 558 596,11
KORKOKATE	(22)	29 486 320,80	21 196 034,19
Palkkiokulut	(23)	-2 042 309,08	-2 441 387,49
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(24)		
Arvopaperikaupan nettotuotot		1 992 466,01	1 528 631,88
Valuuttatoiminnan nettotuotot		72 284,18	-25 622,06
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(25)	-11 406 451,35	-1 535 181,83
Suojauslaskennan nettotulos	(26)	823 699,28	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	(27)	126 190,17	267 113,11
Hallintokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-2 536 228,21	-3 164 705,16
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut		-497 362,37	-615 730,75
Muut henkilösivukulut		-220 212,62	-252 033,97
Muut hallintokulut		-2 160 954,98	-2 096 990,28
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(29)	-365 910,81	-384 398,02
Liiketoiminnan muut kulut	(28)	-2 336 822,76	-2 087 107,28
Muiden rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	(30)	-8 100 000,00	0,00
LIIKEVOITTO		2 834 708,26	10 388 622,34
Tilinpäätössiirrot		-2 790 000,00	-6 770 000,00
Tuloverot		-42 758,25	-963 001,94
TILIKAUDEN VOITTO		1 950,01	2 655 620,40

RAHAVIRTALASKELMA (KUNTARAHOITUS OYJ EMOYHTIÖ)

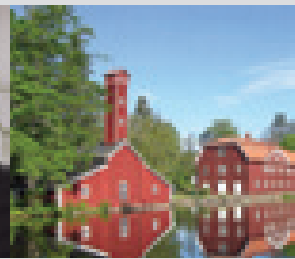
	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Liiketoiminnan rahavirta	1 293 269 388,55	308 131 328,12
Tilikauden tulos	1 950,01	2 655 620,40
Myönnettyjen luottojen nettomuutos	-1 785 224 461,91	-750 947 138,33
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	3 881 173 568,85	953 331 477,95
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	55 419 770,06	-4 966 520,30
Valuuttakurssimuutokset, varainhankinta	-1 083 401 059,56	87 368 481,00
Oikaisut	225 299 621,10	20 689 407,40
Investointien rahavirta	-1 036 789 178,90	-205 641 962,44
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-120 416,00	-276 579,00
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-121 849,00	-114 845,00
Sijoitusten muutos	-1 041 645 753,10	-205 217 151,77
Muutos osakkeissa ja osuuksissa	5 098 839,20	-100 000,00
Myyntit aineelliset hyödykkeet	0,00	66 613,33
Rahoituksen rahavirta	36 861 312,98	-14 511 403,15
Pääomalainojen lyhennykset	39 494 477,58	-12 668 187,93
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-2 633 164,60	-1 843 215,22
Osakepääoman muutos	0,00	0,00
Käyttöpääoman muutokset	293 341 522,63	87 977 962,53
Rahavarat 01.01.	510 135 938,26	422 157 975,73
Rahavarat 31.12	803 477 460,89	510 135 938,26

Rahavarioihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:

Kassa, kassavarantotalletus, saamiset luottolaitoksilta ja lisäksi 3 kuukauden kuluessa erääntyvät sopimukset eristä keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset ja saamistodistukset muilta.

Oikaisut sisältävät varausten muutoksen, poistot ja siirtyvien erien muutokset.

Rahavarat	31.12.2008	31.12.2007
Käteiset varat	18 054 938,76	11 525 120,31
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset, joiden eräpäivä alle 3 kk	193 768 609,00	73 994 475,26
Saamiset luottolaitoksilta	117 419 983,93	35 980 544,34
Saamistodistukset, joiden eräpäivä alle 3 kk	474 233 929,20	388 635 798,35
803 477 460,89	510 135 938,26	

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kuntarahoitus-konsernin emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj laatii tilinpäätöksen luottolaitostoiminnasta annettua lakia sekä valtiovarainministeriön asetusta ja Rahoitustarkastuksen antamaa standardia 3.1 Tilinpäätös ja toimintakertomus noudattaen. Yhtiö raportoi toiminnastaan säännöllisesti Rahoitustarkastukselle, Suomen Pankille, Euroopan keskuspankille, Kuntien takauskeskukselle ja Tilastokeskukselle.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 36 §:n 4 momentin mukaan suojausvälineeksi määritelty johdannaissopimus saadaan arvostaa suojauslaskentamenettelyä koskevien edellytysten mukaisesti hankintamenoon silloin, kun suojauskohteena oleva rahoitusväline arvostetaan hankintamenoon.

Emoyhtiön tilinpäätöksessä on sovellettu luottolaitostoiminnasta annetun lain 184 §:ssä suojauslaskentaa koskevaa siirtymäsäännöstä. Sen mukaan voidaan rahoitusvälineet, joita pidetään suojauslaskennan edellytysten mukaisesti, merkitä 31.12.2007 laadittavaan tilinpäätökseen suojauslaskennan mukaiseen arvoon lain voimaan tullessa voimassa olleen lain 1607/1993 ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti. Tämän perusteella emoyhtiön suojausvälineeksi määritellyt johdannaissopimukset ja suojauskohteena olevat rahoitusvälineet on arvostettu hankintamenoon vertailuvuoden 2007 osalta.

Kuntarahoitus luokitteli uudestaan osan etukäteisvarainhankinnan saamistodistuksista. IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin tehtyjen muutosten perusteella siirrettiin 1.7.2008 mukaisiin käypiin arvoihin myytävissä olevien ryhmään kirjattuja saamistodistuksia eräpäivään asti pidettävien ryhmään. Saamistodistuksia luokiteltiin myytävissä olevien ryhmästä eräpäivään asti pidettävien ryhmään myös 1.1.2008. Erittely siirroista on esitetty liitetiedossa 3.

Arvostus- ja jaksotuseriaa on tarkemmin kuvattu konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tasetta koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt taseen eriä VMA:n 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

1. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2008	Yhteensä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	116 631	799	115 832
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	789	789	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	35 981	4 150	31 831

31.12.2007	Yhteensä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	35 672	3 841	31 831
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	309	309	-
Saamiset luottolaitoksilta yhteensä	35 981	4 150	31 831

2. Taseen erä "Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä" eriteltynä Tilastokeskuksen virallisen sektoriluokituksen mukaisesti

	31.12.2008	31.12.2007
Yritykset ja asuntoyhteisöt	3 344 958	2 650 869
Julkisyhteisöt	4 034 413	3 106 721
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	188 035	127 384
Yhteensä	7 567 406	5 884 974

3. Saamistodistukset

31.12.2008	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	16 873	342 560	359 433
Eräpäivään asti pidettävät	-	3 717	3 717
Muiden julkisyhteisöjen jvk:t	-	3 717	3 717
Myytavissä olevat	16 873	338 843	355 716
Kuntatodistukset	-	338 843	338 843
Valtion jvk:t	16 873	-	16 873
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	-	2 889 483	2 889 483
Eräpäivään asti pidettävät	-	195 249	195 249
Pankkien jvk:t	-	31 396	31 396
Muut saamistodistukset	-	163 853	163 853
Myytavissä olevat	-	2 694 234	2 694 234
Pankkien sijoitustodistukset	-	1 112 331	1 112 331
Yritystodistukset	-	4 681	4 681
Pankkien jvk:t	-	1 272 524	1 272 524
Muut saamistodistukset	-	304 698	304 698
Saamistodistukset yhteensä	16 873	3 232 043	3 248 916
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	16 873	1 448 451	1 465 324
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	16 215	16 215

Luokittelun muutokset: Myytävissä olevista on siirretty eräpäivään asti pidettäviin

Sijoitusten käypä arvo siirtohetkellä

1.1.2008	171 935
1.7.2008	34 967
Yhteensä	206 902

Mikäli luokittelun muutosta ei olisi tehty, sijoitusten käyvän arvon muutoksilla olisi ollut 22 319 tuhannen euron negatiivinen vaikutus käyvän arvon rahastoon.

Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin siirrettyjen saamistodistusten arvostuseroa on purettu käyvän arvon rahastosta 852 tuhatta euroa vuonna 2008.

31.12.2007	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	30 478	239 767	270 245
Eräpäivään asti pidettävät	-	4 507	4 507
Muiden julkisyhteisöjen jvk:t	-	4 507	4 507
Myytavissä olevat	30 478	235 259	265 737
Kuntatodistukset	-	235 259	235 259
Valtion jvk:t	30 478	-	30 478
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset	-	1 646 485	1 646 485
Eräpäivään asti pidettävät	-	4 996	4 996
Pankkien jvk:t	-	4 996	4 996
Myytavissä olevat	-	1 641 488	1 641 488
Pankkien sijoitustodistukset	-	169 059	169 059
Yritystodistukset	-	13 606	13 606
Pankkien jvk:t	-	965 201	965 201
Muut saamistodistukset	-	493 623	493 623
Saamistodistukset yhteensä	30 478	1 886 251	1 916 729
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	30 478	1 195 929	1 226 407
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	21 677	21 677

4. Osakkeet ja osuudet

31.12.2008	Julkisesti noteeratut	Muut	Joista luottolaitoksissa
Myytavissä olevat	-	27	-
Samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	100	-
Yhteensä	-	127	-

31.12.2007	Julkisesti noteeratut	Muut	Joista luottolaitoksissa
Myytavissä olevat	-	5 247	-
Samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	100	-
Yhteensä	-	5 347	-

5. Johdannaissopimukset

Taseeseen kirjatut johdannaissaamiset ja -velat

31.12.2008	Kohde-etuuden nimellisarvo			Käypä arvo		
	Jäljellä oleva ma- turiteetti					
Muut kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset	Alle 1 vuotta	1 – 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	587 200	426 547	650 558	1 664 305	12 449	17 392
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	106 471	106 471	-	165
Osakejohdannaiset	107 633	651 958	183 964	943 555	135 978	139 714
Muut johdannaiset	-	73 088	228 498	301 586	9 722	8 172
Yhteensä	694 833	1 151 593	1 169 491	3 015 917	158 149	165 443

Suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset

Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 001 336	1 848 038	3 718 412	6 567 786	47 472	85 392
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 340 217	2 817 022	3 183 862	7 341 101	1 201 199	403 943
Yhteensä	2 341 553	4 665 060	6 902 274	13 908 887	1 248 671	489 335
Kaikki yhteensä	3 036 386	5 816 653	8 071 765	16 924 804	1 406 820	654 778

Taseeseen kirjatut johdannaissaamiset ja -velat

31.12.2007	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva maturiteetti					
Muut kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset	Alle 1 vuotta	1 – 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
Korkejohtannaiset						
Koronvaihtosopimukset	165 000	311 600	195 500	672 100	18 883	17 453
Valuuttajohdannaiset	1 838	4 100	195 000	200 938	11 009	11 009
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-	-	116 946	116 946	1 044	1 131
Yhteensä	165 000	311 600	312 446	789 046	19 927	18 584
Taseen ulkopuolisista sopimuksista taseeseen kirjatut valuuttakurssiarvostukset	-	-	-	-	126 875	459 577
Yhteensä	165 000	311 600	312 446	789 046	146 802	478 161

Taseen ulkopuoliset johdannaissaamiset ja -velat

31.12.2007	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva maturiteetti					
Muut kuin suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset	Alle 1 vuotta	1 – 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
Osakejohtannaiset	78 768	247 536	296 149	622 453	201 246	201 246
Muut johdannaiset	1 838	4 100	195 000	200 938	11 009	11 009
Suojaamistarkoituksessa tehdyt sopimukset						
Korkejohtannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 037 336	2 964 703	2 135 320	7 137 359	76 725	60 649
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	1 340 479	1 349 628	1 212 187	3 902 294	547 872	163 892
Yhteensä	3 458 421	4 565 967	3 838 656	11 863 044	836 852	436 796
Kaikki yhteensä	3 623 421	4 877 567	4 151 102	12 652 090	983 654	914 957

6 Aineettomat hyödykkeet	31.12.2008	31.12.2007
IT-kulut	404	467
Muut aineettomat hyödykkeet	153	176
Yhteensä	557	643

7. Aineelliset hyödykkeet	31.12.2008	31.12.2007
Kiinteistöt		
Rakennukset	574	600
Maa-alueet	135	135
Kiinteistöosakkeet	299	299
Muut aineelliset hyödykkeet	315	326
Yhteensä	1 323	1 360

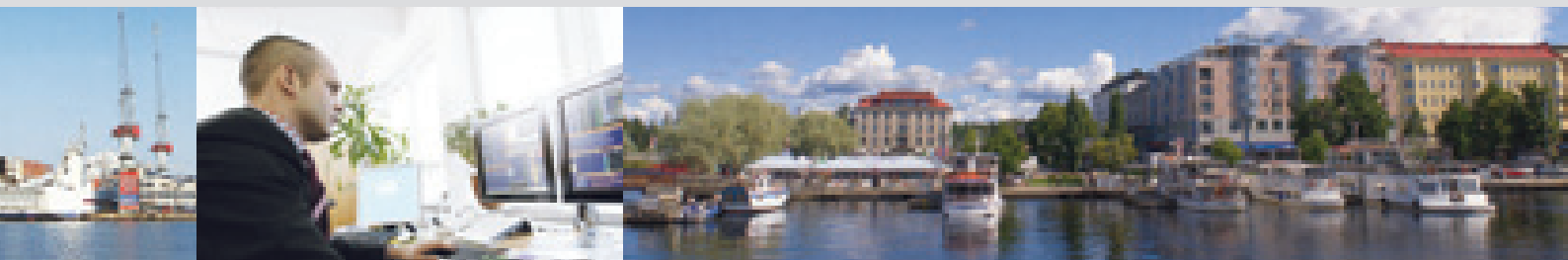
8. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
31.12.2008

	Aineettomat hyödykkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Aineelliset hyödykkeet Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 589	1 145	1 178	2 323
+ Lisäykset tilikautena	122	10	111	121
- Vähennykset tilikautena	-	-	129	129
Hankintameno 31.12.	1 711	1 155	1 160	2 315
Kertyneet poistot 1.1.	946	111	852	963
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	129	129
+ Tilikauden poisto	208	36	122	158
Kertyneet poistot 31.12.	1 154	147	845	992
Kirjanpitoarvo 31.12.	557	1 008	315	1 323

	Aineettomat hyödykkeet	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Aineelliset hyödykkeet Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 474	1 004	1 182	2 186
+ Lisäykset tilikautena	115	141	136	277
- Vähennykset tilikautena	-	-	140	140
Hankintameno 31.12.	1 589	1 145	1 178	2 323
Kertyneet poistot 1.1.	732	78	787	865
- Vähennysten kertyneet poistot	-	-	73	73
+ Tilikauden poisto	214	33	138	171
Kertyneet poistot 31.12.	946	111	852	963
Kirjanpitoarvo 31.12.	643	1 034	326	1 360

9. Muut varat	31.12.2008	31.12.2007
Muut	-	1 306

10. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	31.12.2008	31.12.2007
Korot	126 210	101 341
Muut	11 967	322
Yhteensä	138 177	101 663

11. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennalliset verosaamiset	31.12.2007	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu taseeseen	31.12.2008
Käyvän arvon rahastosta	5 361	-	6 193	11 554
Arvon alentumisista	436	- 436	-	-
Yhteensä	5 797	- 436	6 193	11 554

Laskennalliset verovelat

Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostamisesta	48	- 48	-	-
Johdannaissopimusten arvostamisesta käypään arvoon	349	- 349	-	-
Yhteensä	397	- 397	-	-

Vapaaehtoiisiin varauksiin sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa 12 644 tuhatta euroa.

Laskennalliset verosaamiset	31.12.2006	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu taseeseen	31.12.2007
Käyvän arvon rahastosta	-	-	5 361	5 361
Arvon alentumisista	-	436	-	436
Yhteensä	-	436	5 361	5 797

Laskennalliset verovelat

Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostamisesta	-	48	-	48
Johdannaissopimusten arvostamisesta käypään arvoon	-	349	-	349
Yhteensä	-	397	-	397

Vapaaehtoiisiin varauksiin sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa 11 918 tuhatta euroa.

12. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	31.12.2008		31.12.2007	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	9 438 980	10 602 767	5 890 788	7 089 892
Muut	512 426	514 600	457 006	462 600
Yhteensä	9 951 406	11 117 367	6 347 794	7 552 492

13. Muut velat	31.12.2008	31.12.2007
Maksujenvälitys	129	139
Muut	368	354
Yhteensä	497	493

14. Siirtovelat ja saadut ennakot	31.12.2008	31.12.2007
Korot	375 199	109 368
Muut	608	2 063
Yhteensä	375 807	111 431

15. Velat, joilla on huonompi etuoikeus

31.12.2008	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	34 495	Kiinteä	9.5.2016
2) Pääomalaina 1/03	EUR	10 000	10 000	Euribor 6kk	10.12.2010
3) Pääomasijoitukset	EUR	1 177	1 177	Euribor 12kk	
4) lkuinen laina 1/08	EUR	40 000	40 000	Euribor 6kk	31.3.2013
Yhteensä		46 177	46 177		

31.12.2007	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	35 000	Kiinteä	9.5.2016
2) Pääomalaina 1/03	EUR	10 000	10 000	Euribor 6kk	10.12.2010
3) Pääomasijoitukset	EUR	1 177	1 177	Euribor 12kk	
Yhteensä		46 177	46 177		

Lainojen ehdot:

1) Lainan eräpäivä on 9.5.2021. Yhtiöllä on oikeus maksaa lainan pääoma kertyneine korkoineen ennaikaisesti takaisin koronmaksupäivänä alkaen 9.5.2016, aikaisemmin vain Rahoitustarkastuksen kirjallisella suostumuksella. Debentuurilaina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkauksessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Laina on etuoikeusasemaltaan vähintään samassa asemassa kuin yhtiön tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen lasketut tai otettavat debentuurilainat, joilla on eräpäivä ja vastaavanehtoiset sitoumukset.

2) Lainassa ei ole eräpäivää. Yhtiö on sitoutunut maksamaan korkoa vain, jos maksettava määrä voidaan käyttää voitonjakoon yhtiön viimeksi päättäneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaan. Laina ei tuota kumulatiivista oikeutta korkoon. Laina voidaan maksaa takaisin edellyttäen, että Kuntarahoituksen viimeksi päättäneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen mukaisella sidotulla pääomalla ja muilla jakokelvottomilla varoilla on täysi kate ja Rahoitustarkastus antaa takaisinmaksulle luvan. Tilikauden loppuun asti kertynyt korko on kirjattu tilinpäätöksessä korkokuluksi.

Pääomalaina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkauksessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Yhtiön pääomalaina on etuoikeusasemaltaan samassa asemassa kuin tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen lasketut tai otettavat pääomalainat ja vastaavanehtoiset sitoumukset. Lainalla on parempi etuoikeus kuin yhtiön osakkeilla.

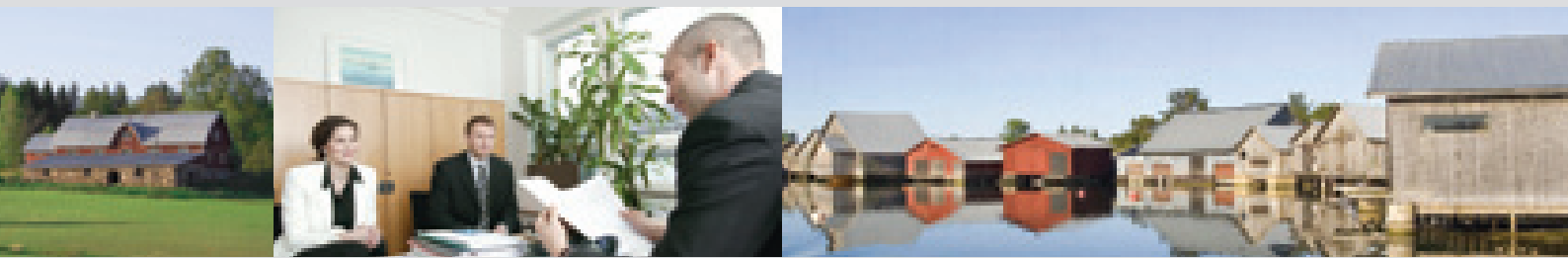
3) Pääomasijoitukset eivät ole irtisanottavissa, mutta yhtiö voi maksaa ne takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla edellyttäen, että yhtiön omat varat eivät alene alle minimitason. Korkoa voidaan maksaa vain siltä osin ja siinä määrin kuin voitonjako luottolaitoksessa on mahdollinen ja voitonjakokelpoiset varat siihen riittävät ja luottolaitoksen hallitus niin päättää. Oikeus koronmaksuun ei siirry seuraaville tilikausille, mikäli korkoa ei ole aikaisemmilta vuosilta maksettu. Osa pääomasijoituksista konvertoitiin Rahoitustarkastuksen luvalla (Dnro 1/310/2007) osakkeiksi. Hallitus on päättänyt, että pääomasijoituksille (1 177 tuhatta euroa) ei makseta korkoa vuodelta 2008.

4) Lainassa ei ole eräpäivää. Yhtiöllä on oikeus maksaa lainan pääoma kertyneine korkoineen ennaikaisesti takaisin Rahoitustarkastuksen luvalla aikaisintaan 31.3.2013. Yhtiöllä on oikeus lykätä velasta maksettavan koron maksua, mikäli yhtiön vakavaraisuus ei täytä lain vaatimuksia, yhtiöllä ei ole jakokelpoisia varoja tai yhtiö ei voi muuten jakaa osinkoa.

Laina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkauksessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Laina on etuoikeusasemaltaan vähintään samassa asemassa kuin yhtiön muut vastaavat ikuiset lainat ja tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen lasketut tai otettavat vastaavat ikuiset lainat. Tilikauden loppuun asti kertynyt korko on kirjattu tilinpäätöksessä korkokuluksi.

16. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

31.12.2008	0-3 kuukautta	3-12 kuukautta	1-5 vuotta	5-10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	193 768	372 043	793 290	30 898	75 325	1 465 324
Saamiset luottolaitoksilta	115 320	2 100	-	-	-	117 420
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	101 952	502 237	2 442 369	2 332 120	2 188 728	7 567 406
Saamistodistukset	816 794	722 199	154 425	26 227	63 947	1 783 592
Yhteensä	1 227 834	1 598 579	3 390 084	2 389 245	2 328 000	10 933 742

Velat luottolaitoksille	167 875	78 313	356 041	58 133	40 380	700 742
Velat yleisölle	2 907	119 254	42 393	240 021	278 813	683 388
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 567 026	3 227 731	3 500 736	1 230 699	425 214	9 951 406
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	50 000	34 495	1 177	85 672
Yhteensä	1 737 808	3 425 298	3 949 170	1 563 348	745 584	11 421 208

Velat, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2009 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 5-10 %.

31.12.2007	0-3 kuukautta	3-12 kuukautta	1-5 vuotta	5-10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	73 245	104 826	872 924	83 323	92 089	1 226 407
Saamiset luottolaitoksilta	35 981	-	-	-	-	35 981
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	48 675	299 154	1 999 552	1 815 058	1 722 535	5 884 974
Saamistodistukset	388 607	57 539	175 451	23 706	45 020	690 323
Yhteensä	546 508	461 519	3 047 927	1 922 087	1 859 644	7 837 685

Velat luottolaitoksille	41 081	29 982	228 488	59 061	36 982	395 594
Velat yleisölle	6 000	86 364	42 126	221 612	299 453	655 555
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	774 239	1 776 633	2 388 318	999 402	409 202	6 347 794
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	10 000	35 000	1 177	46 177
Yhteensä	821 320	1 892 979	2 668 932	1 315 075	746 814	7 445 120

17. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

31.12.2008	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	1 465 324	-	1 465 324
Saamiset luottolaitoksilta	117 419	1	117 420
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 567 406	-	7 567 406
Saamistodistukset	1 783 592	-	1 783 592
Johdannaissopimukset	1 406 820	-	1 406 820
Muu omaisuus ml. "Käteiset varat"	159 120	11 669	170 789
Yhteensä	12 499 681	11 670	12 511 351

Velat luottolaitoksille	442 506	258 236	700 742
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	365 329	318 059	683 388
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 277 505	7 673 901	9 951 406
Johdannaissopimukset	654 778	-	654 778
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	85 672	-	85 672
Muut velat	323 984	111 381	435 365
Yhteensä	4 149 774	8 361 577	12 511 351

31.12.2007	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	1 226 407	-	1 226 407
Saamiset luottolaitoksilta	35 965	16	35 981
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	5 884 974	-	5 884 974
Saamistodistukset	690 323	-	690 323
Johdannaissopimukset	146 802	-	146 802
Muu omaisuus ml. "Käteiset varat"	127 641	-	127 641
Yhteensä	8 112 112	16	8 112 128
Velat luottolaitoksille	318 120	77 474	395 594
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	503 976	151 579	655 555
Yleiseen liikkeeseen laske- tut velkakirjat	2 608 879	3 738 915	6 347 794
Johdannaissopimukset	478 161	-	478 161
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	46 177	-	46 177
Muut velat	129 543	59 304	188 847
Yhteensä	4 084 856	4 027 272	8 112 128

18. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot

	31.12.2008		31.12.2007	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Rahoitusvarat				
Käteiset varat	18 055	18 055	11 525	11 525
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	1 465 324	1 465 324	1 226 407	1 226 407
Saamiset luottolaitoksilta	1 588	1 588	35 981	35 981
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	7 567 406	7 567 406	5 884 974	5 848 664
Saamistodistukset	1 783 592	1 783 592	690 323	690 323
Osakkeet ja osuudet	27	27	5 247	5 247
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	100	100	100	100
Johdannaissopimukset	1 406 820	1 406 820	146 802	983 654
Yhteensä	12 242 912	12 242 912	8 001 359	8 801 901
Rahoitusvelat				
Velat luottolaitoksille	700 742	700 742	395 594	389 304
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	683 388	683 388	655 555	595 961
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 951 406	9 951 406	6 347 794	6 565 148
Johdannaissopimukset	654 778	654 778	478 161	914 957
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	85 672	85 672	46 177	45 245
Yhteensä	12 075 986	12 075 986	7 923 281	8 510 615

19. Oman pääoman erät

31.12.2008	Osakepääoma	Osakeanti	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa 1.1.2008	43 008	-	277	- 15 259	2 660	30 686
+ lisäykset	-	-	-	-	2	2
- vähennykset	-	-	-	17 625	2 633	20 258
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	43 008	-	277	- 32 884	29	10 430

31.12.2007	Osakepääoma	Osakeanti	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa 1.1.2007	16 522	26 486	277	- 2 603	1 847	42 529
+ lisäykset	26 486	-	-	-	2 656	29 142
- vähennykset	-	26 486	-	12 656	1 843	40 985
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	43 008	-	277	- 15 259	2 660	30 686

Yhtiö on kirjannut tilinpäätöksessä tuloslaskelmaan verotuksessa vähennettäväksi hyväksytyn vapaaehtoisen varauksen lisäystä 2 790 tuhatta euroa. Yhteensä vapaaehtoisia varauksia on taseessa 48 630 tuhatta euroa. Yhtiö voi halutessaan purkaa varauksista tulokseen kulloisenkin verokannan mukaan lasketulla verolla vähennettynä.

21. Osakepääoma

Kuntarahoitus Oyj:n osakkeita ei ole jaettu erilaisiin osakkeisiin. Osakkeen nimellisarvo on yksi euro. Kullakin osakkeella on yksi ääni. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Vuoden 2008 lopussa yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43 008 tuhatta euroa.

22. Suurimmat osakkeenomistajat

Kymmenen äänivallaltaan suurinta osakkeenomistajaa/merkitsijää sekä heidän omistamiensa/merkitsemiensä osakkeiden lukumäärä ja niiden osuus luottolaitoksen kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä sekä osakkeenomistajien yhteenlaskettu lukumäärä.

	31.12.2008	
	kpl	%-osuus
1. Kuntien eläkevakuutus	10 726	40,73
2. Helsingin kaupunki	3 175	12,06
3. Espoon kaupunki	1 171	4,45
4. Tampereen kaupunki	722	2,74
5. VAV Asunnot Oy (Vantaa)	658	2,50
6. Oulun kaupunki	624	2,37
7. Turun kaupunki	616	2,34
8. Kuopion kaupunki	394	1,50
9. Joensuun kaupunki	380	1,44
10. Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	351	1,33

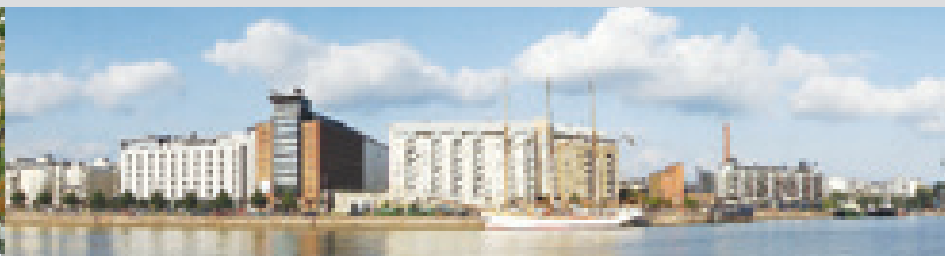
Osakkeenomistajia on yhteensä 301. Osakkeenomistajien määrä 1.1.2009 kuntaliitosten jälkeen on yhteensä 264.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Yhtiö ei ole yhdistellyt tuloslaskelman eriä VMA:n päätöksen 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

22. Korkotuotot eriteltyinä	2008	2007		
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	4 316	1 622		
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	293 780	226 162		
Saamistodistuksista	122 408	70 297		
Johdannaissopimuksista	26 719	6 842		
Muut korkotuotot	3 458	3 832		
Yhteensä	450 681	308 755		
Korkokulut eriteltyinä	2008	2007		
Veloista yleisölle	19 555	14 422		
Veloista luottolaitoksille ja keskuspankeille	19 626	16 756		
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	348 383	239 534		
Johdannaissopimuksista	29 708	13 863		
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	3 923	2 685		
Muut korkokulut	-	299		
Yhteensä	421 195	287 559		
23. Palkkiokulut	2008	2007		
Maksetut toimitusmaksut	77	87		
Muut	1 965	2 354		
Yhteensä	2 042	2 441		
24. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot				
	Myyntivoitot ja -tappiot (nto)	Käyvän arvon muutokset		Yhteensä
2008				
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut				
Saamistodistukset	327	4 996		5 323
Johdannaissopimukset	-72	-9 499		-9 571
Muut rahoitusvarat	-	6 241		6 241
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	255	1 738		1 993
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-	72		72
Yhteensä	255	1 810		2 065
	Myyntivoitot ja -tappiot (nto)	Käyvän arvon muutokset		Yhteensä
2007				
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut				
Saamistodistukset	-	186		186
Johdannaissopimukset	-	1 343		1 343
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-	1 529		1 529
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-	-26		-26
Yhteensä	-	1 503		1 503

25. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	2008	2007
Rahoitusvarojen luovutuksista	- 5 122	141
Arvonalentumisista		
Lehman Brothers Holdings Inc.	3 862	-
Claris Ltd	-	- 1 676
Siirroista käyvän arvon rahastosta	- 2 422	-
Yhteensä	- 11 406	- 1 535
26. Suojausinstrumenttien nettotulos	2008	2007
Suojausinstrumenttien nettotulos	513 783	-
Suojauskohteiden nettotulos	- 512 959	-
Yhteensä	824	-
27. Liiketoiminnan muut tuotot	2008	2007
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-	12
Tuotot neuvonantopalveluista	-	238
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot	126	17
Yhteensä	126	267
28. Liiketoiminnan muut kulut	2008	2007
Vuokratulot	941	889
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	1 396	1 198
Yhteensä	2 337	2 087

29. "Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä" muodostuu suunnitelman mukaisista poistoista.

30. Arvonalentumistappiot muista rahoitusvaroista

31.12.2008	Sopimuskohtaiset arvonalennustappiot	Tuloslaskelmaan kirjatut
Eräpäivään asti pidettävistä saamistodistuksista		
Glitnir Bank hf.	7 200	7 200
Landsbanki Islands hf.	900	900
Yhteensä	8 100	8 100

31. Kuntarahoitus Oyj:n toimialana on luottolaitostoiminta ja luotonannon markkina-alueena on Suomi.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia sekä johdannaisopimuksia koskevat liitetiedot

32. Annetut vakuudet

Omasta velasta annetut	31.12.2008	31.12.2007
Pantit		
Tase-erä		
Velat luottolaitoksille	700 742	375 294
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	683 388	655 555
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	9 438 980	5 890 788
Omasta velasta annetut yhteensä	10 823 110	6 921 637

Annetut vakuudet on esitetty velkasaldojen per 31.12. mukaisina.

	31.12.2008	31.12.2007
Vastuut ja vakuudet		
Pantatut velkakirjat Kuntien takauskeskukselle	7 521 685	5 880 898
Pantatut saamistodistukset Kuntien takauskeskukselle	2 969 026	1 699 322
Yhteensä	10 490 711	7 580 220

33. Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta.

34. Leasing- ja muut vuokravastuut	31.12.2008	31.12.2007
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	553	527
Yli vuoden enintään viiden vuoden kuluessa erääntyvät	1 630	1 735
Yli viiden vuoden kuluessa erääntyvät	-	276
Yhteensä	2 183	2 538

35. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	31.12.2008	31.12.2007
Sitovat luottolupaukset	832 161	529 824

Tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

36. Tilintarkastusyhteisölle maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

	2008	2007
Tilintarkastus	90	32
Veroneuvonta	14	11
Muut palvelut	82	76
Yhteensä	186	119

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

37. Kuntarahoitus Oyj:n henkilöstö

	2008		2007	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakituinen kokoaikainen	36	36	37	32
Vakituinen osa-aikainen	1	1	1	1
Yhteensä	37	37	38	33

1.11.2007 neljä henkilöä siirtyi tytäryhtiö Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n palvelukseen.

Johdon palkat ja palkkiot

	2008	2007
Toimitusjohtaja	297	329
Varatoimitusjohtaja	214	238

Hallituksen jäsenille maksetaan vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 13 500 euroa, varapuheenjohtajan 10 000 euroa ja hallituksen muiden jäsenten 8 000 euroa. Tarkastus- ja palkitsemisvaliokuntien puheenjohtajien vuosipalkkio on 10 000 euroa. Kokouspalkkio on suuruudeltaan 250 euroa kokoukselta.

Lähipiiriliiketoimet

38. Kuntarahoituksella ei ole luottolaitostoinnasta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaisia laina- tai rahoitussaamisia tai muita vastuuta lähipiiriltä.

HALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN VOITTOA KOSKEVIKSI TOIMENPITEIKSI

Kuntarahoitus Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 28 532,21 euroa, josta tilikauden voitto on 1 950,01 euroa.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitto jätetään vapaaseen omaan pääomaan eikä osinkoa makseta.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 12. helmikuuta 2009

KUNTARAOHTTUS OYJ

Ales Koskinen
hallituksen puheenjohtaja

Jari Söökä
hallituksen varapuheenjohtaja

Juhani Alanen
hallituksen jäsen

Tapio Korhonen
hallituksen jäsen

Eva Liljebom
hallituksen jäsen

Simo Lämsä
hallituksen jäsen

Karl Nars
hallituksen jäsen

Mikko Pukkinen
hallituksen jäsen

Sisko Seppä
hallituksen jäsen

Pekka Aarnio
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 16. helmikuuta 2009

KPMG OY AB

Raija-Leena Harkonen
KHT

KUNTARAHJOITUKSEN HALLITUS

YLÄRIVI VASEMMALTA:

Jari Sokka (hallituksen varapuheenjohtaja), Simo Lämsä, Mikko Pukkinen, Kari Nars, Tapio Korhonen, Juhani Alanen

ALARIVI VASEMMALTA:

Sisko Seppä, Asko Koskinen (hallituksen puheenjohtaja), Eva Liljebloom

TILINTARKASTUSKERTOMUS

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Kuntarahoitus Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Kuntarahoitus Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.2008 – 31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen ovat toimineet osakeyhtiölain ja luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsitteemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Lausunto vastuuvapaudesta ja voitonjaosta

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 16. helmikuuta 2009

KPMG Oy Ab

Raija-Leena Hankonen
KHT

